

Gazetecilik Neden Dibe Vurdu?

Bu kitap Derin Düşünce Fikir
Platformu'nun okurlarına
armağanıdır.

www.derindusunce.org

İçindekiler

Önsöz.....	5
Tehlikenin farkında mısınız? (Özlem Yağız)	6
Medya intiharların artışında ne kadar etkili? (Suzan Başarslan)	9
Dürüst medya olur mu? (Mehmet Yılmaz).....	12
Türk Medyasından Utanmak(Mustafa Akyol)	16
Muhafazakâr basın-yayın ve sivil örgütlerin ahlâk sorunu (Ufuk Coşkun)	18
‘Erkeklik Belası’nın rafine örnekleri(Nurhayat Kızılkın)	20
Bilgi edinmek güzel, ama? (Ayşenur Bulut).....	23
Asker güzel sen çirkin(Nurhayat Kızılkın).....	26
Biraz “Kandırılmak” Hepimize İyi Gelecek, Merci Beaucoup TARAF...(Özlem Yağız).....	29
Ayy bu Müslümanlar da pek çirkin! (Mehmet Yılmaz)	32
Ekmek arası merhamet (Mehmet Şarman)	40
Gazeteci içeri, insanlık dışarı(Özlem Yağız).....	42
Müptezel Basın Dibe Vurmuş Dediler, Şaşırırdım! (Özlem Yağız)	45
Ahmet Kaya cinayeti ve Ertuğrul Özkök(Rasim Ozan Kütahyalı)	48
Özgür politika siteleri(Mehmet Yılmaz).....	50
Ben devletim, yasaklarım Blogger’ı! (Mehmet Yılmaz)	52
Medyanın insanlar üzerindeki olumsuz etkileri(Rafet Günay)	55

Önsöz

Gazeteciler bizi bilgilendiriyor mu yoksa koyun gibi gütmeye mi çalışıyor?

Gazetecilik galiba dürüstçe yapılmasına imkân olmayan bir meslek. Çünkü gazetecilerin birbirine zıt işleri aynı anda icra etmeleri gerekiyor: Öğretmenlik, savcılık, soytarılık, amigoluk...

Gazeteci kendisine bilgi verebilecek herkesle iyi geçinmek için biraz politik davranmak daha doğrusu yalan söylemek zorunda. Ama aynı zamanda ondan gözü kara bir savcı gibi olayların üzerine gitmesi, iyi bir hâkim gibi dürüst, dengeli olması da bekleniyor. Bir bilim adamı gibi konuları **derinlemesine irdemesi** ama sıkıcı olmadan toplumun her kesimine hitap etmesi...

Gazetecilerden halkı aydınlatmaları isteniyor ama aynı zamanda da halka benzemeleri. Yoksa gazeteleri satılmıyor, TV kanalları izlenmiyor.

Bu koşullarda hâlâ “adam gibi” gazetecilik yapılabilir mi? Derin Düşünce yazarları sorguluyor...

[Tehlikenin farkında mısınız? \(Özlem Yağız\)](#)

Karar verdim artık gazetelerin üçüncü sayfa haberlerini hatta ikinci sayfa haberlerinin dahi ekserisini okumuyorum. Çünkü zaten habercilik denilen şeyin gerçekliğine inanmıyorum.

Geçen sene bu zamanlar öldürülen Ceylan için yaptığımız kampanyada bir parça isyan etmiştim. “Yahu arkadaşlar **Obama’nın kızına almak istediği köpeğin haberine neredeyse yarım sayfa ayıran basın** en çok güvendiklerimiz dahil Ceylan için yaptığımız kampanyayı görmedi bile. Üstelik hepsine basın bildirisi yolladık.” diye. Fazlaca üsteleyip dertlenince bir zamanlar uzun zaman bir haber ajansında çalışmış arkadaşım şöyle demişti: Çok safsın. Sen bu sağa sola canhıraş yolladığınız bildirimleri kaale alacaklarını mı sanıyorsun. Gazeteye haber hazırlayan ortalama bir muhabirin yaptığı şey şudur. Sabah bilgisayarının başına geçer falanca , filanca haber ajansının önünde beliren yüzlerce haberinden gözüne kestirdiklerini seçer. Takriben saat 11.00 e kadar da bu işi bitirmek durumundadır. Senin yolladığın metni şunu bunu görmez bile!

Dikkat ediyor musunuz. Hemen hemen hangi gazeteyi açarsanız açın karşınızda üç aşağı beş yukarı aynı cümleler ile belirir haberler. İster yurt içi haberler deyin ister Toplum ve Yaşam sayfaları her gün

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

belli bir otomatige bağlanmışçasına önünüze gelecek haberler bellidir. Birkaç tane trafik kazası haberi, onun iki üç katı gasp, silahlı soygun, dolandırıcılık haberi ve gazete editörlerinin ilgi katsayısı ile orantılı olarak taciz, tecavüz ve cinsel sosu bol baharatlı haberler. Peki insan dediğimiz canlı bir gün mutlaka ölecekse ve 70 milyonluk ülkede her gün belli sayıda insan da trafik, cinayet gibi sebeplerle bu taktiri ilahi dediğimiz olayı gerçekleştirmek durumundaysa ve yine 70 milyonluk ülkede herkes bir melaik olmadiğine göre, her gün belli miktarda adli vaka gerçekleşmesi akla mantığa aykırı olmadiğine da göre, her biri manda boku kadar irilikte bu kaza ve ölüm haberlerini her Allah'ın günü bizler için bu kadar çekici, vazgeçilmez ve mutlaka okunulması kılan nedir? Üstelik tıklım tikiş gazete sayfalarını dolduran bu haberler arasına çoğu zaman küçücük de olsa insanlığa, umuda dair bir iki habercik de sıkışmaksızın! Biz "çılgin Türkler" bir gün gazete sayfalarını açtığımızda ağız salyalı tecavüz haberleri, gasp, soygun haberleri yerine ağırlıklı olarak umut veren güzel haberleri görsek manik atak mı geçiririz? Acaba yaşadığı kurak toprakları dişiyile tırnağıyla cennete çevirmeye çalışan bir emekli öğretmenin hikayesi, Afrika'da on binlerce insanı katarakt ameliyatı ile ışığa kavuşturan bir STK ile ilgili gelişmeler ya da tek kolu ile çok başarılı bir meslek hayatını devam ettiren efsane bir doktorun son çalışmaları bizim için Konya, Ankara karayolunda yol kenarlarına saçılmış kanlı cesetlerden daha önemsiz, anlamsız, ilgiye değmez bir şey midir?

Gitgide üçüncü sayfalardan ikinci sayfalara terfi eden bu otomatige bağlanmış trajedi haberciliğinin tamamıyla hayal mahsulü bir ilgi alanı olduğunu da iddia edemeyiz öte yandan: Sokağımızda çıkan bir kavgada, acı bir fren sesiyle tüm mahalle sakinleri pencereye koşarız. Üstelik fren sesi ne kadar acı, sokakta feryat eden kadının çığılığı ne kadar canhıraş, çıkan kavgada yükselen küfür ve kan kokusu ne kadar fazla ise daha büyük bir endişe ve merakla uzanır pencereden kafalar. Uzanan başlar içeri girdiğinde bizlerde kalan halimize şükür etmek ile karışık bir iç sıkıntısı ve şiddetli bir güvensizlik duygusu olsa da sonuçta "gerçeğin" bu yüzünü görmeyi istemek son derece insani bir haldir. Ama böylesi bir insanlık halinin getirdiği ciddi bir handikap da var. Son derece bıktırıcı ve hep daha fazlasını görmeyi arzulatan bir gerçeklik istemi bu.

Bir süre sonra böylesi bir gerçekliği burundan çekmek yetmez damardan almak gerekir. Bu yüzdendir ki mesela aradan bir yıldan fazla zaman geçmesine rağmen Münevver Karabulut cinayeti hala gazeteciler için büyük bir cazibe konusu. Onun hayatının tüm ayrıntılarını, ölümünün en trajik yanlarını defalarca döne döne trajına meze yapmış medya ordusu hala bu cinayetin yeni yeni detaylarını sunuyor sabah kahvaltı sofralarımıza. Kanlı çamaşırlar, cinayet aletine zoomlanmış görüntüler, Münevver'in yazdığı son duygu dolu mektuplar... Ellerinde olsa canlı yayında cinayet anını verecek hatta kesilen başın boyun damarlarına bile odaklayacaklar kameralarını! Çünkü trajedi müptelası olmuş ya da olduğu varsayılan bizlere 17 yaşında bir kızın öldürüldüğü haberi yetmiyor. Onun ölüm anında en son dakikada yaşadığı acıları, katiliyle yazışmalarını, kanlı tişörtlerini görmek istiyoruz. Bizlere gerçeği sunmakla görevli olduğu iddiasındaki medyanın çılgin hipergerçeklik fantezileri ile yok ediliyor olayların gerçekliği hakikat arayışımızın yanı sıra.

Trajedinin varlığı yadsınamasa da hayatlarımızda genellikle ne bu yoğunlukta yer alır ne de böylesine "saf" trajedir yaşananlar oysa. Hüzün dolu pek çok hikayenin yanında umuda dair, insan olmaya dair bir küçük hikayecik daha buluruz. Sokağa çıktığımızda bir okulun bodrum katına layık görülmüş özürülüler sınıfında olanca şefkati ile çalışan bir tecrübeli öğretmenin hikayesi ile karşılaşırız mesela .Yardım alan fakirlerin kendilerine gelen yiyecekleri kendisi gibi diğer fakirlerle bölüştüğüne şahit oluruz. Izdrap ile umut, kahpelikle insanlık, korku ile kahramanlık yan yana yürür çoğu zaman. Kötülük ve trajedi ise hayatın merkezi değil olsa olsa kenardır. Ne kadar gazetelerin üçüncü sayfaları silme bu haberlerle dolarsa dolsun istisnadır tüm o yazılanlar, adım başı yaşadığımız hakikat değil!

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Öte yandan gecenin geç bir vakti şöyle bir nefes almak için gittiğimiz bir kafenin sahibine bizim halkımız bu saatte yüksek volümlü tekno müzik dinlemeyi tercih eder ısrarcılığı ile eziyet ettiren, bizleri güzelim Anadolu işi konaklar yerine beton tımarhanelerde yaşamayı istediğimize ikna eden, ninemizin kilimlerini üç kuruşa sattırıp sentetik kokmuş halıflekslerle evlerimizi döşettiren, deniz kenarı yerine alışveriş merkezlerinde, çay yerine kola içerek, kadınbudu köfte yerine hamburger, aşure yerine donut yiyerek, top yerine play station oynayarak mutlu olabileceğimize inandıran modern vesvese şeytani habercilik denilen şeyin de trajedi pazarlamacılığı olduğuna ikna etmiş görünüyor insanlığı.

Bilinçli ya da bilinçsiz pek de masumane bir oyun değil haberciliğin bu türüsü aslında. Sabah gözümüzü açar açmaz evlerimize hücum eden bunca acı, bunca kan, ölüm, tecavüz ve gasp haberi ister istemez yıkılması güç bir duvar örüyor etrafımıza: Taşlarını umutsuzluk, korku, umursamazlık ve güvenlik kaygısının oluşturduğu muhkem bir duvar. Avuç avuç tüketilen anksiyete ilaçlarına rağmen hepimizin zihni aynı tehlike çanlarını çalıyor. Hiç birimiz güvende değiliz diyor o çanlar bize daha çok korunmaya, daha çok güvenlik sistemlerine, daha çok kolluk gücüne, daha modern silahlara, daha fazla ve katı yasaya, daha çok kontrol edilmeye daha çok eğitime (devlet menşeli düşünce kontrolüne) ihtiyacımız var. Sokak kameraları ile gözlenmeli, ihbar hatları kurmalı, kimlik bilgileri devletçe kaydedilmemiş hiçbir insan kalmamalı. Okul koridorları online internette görüntülenmeli, ivedilikle özel kuvvetler oluşturmalı...

Fransızların modern devlet polisleşmiş devlettir sözüne nazire yaparcasına Orwell'in Büyük Biraderine doğru koşar adım ilerliyoruz. Ali'nin topu Agop'a atmaması için daha fazla kasmaya da gerek yok artık. Ali, Agop, Berivan falan kalmayacak bu gidişle. Vatandaş 15748635 olmaya doğru giden yolları kolektif güvenlik kaygılarımızla döşüyoruz.

Tehlikenin farkında mısınız?

Medya intiharların artışında ne kadar etkili? (Suzan Başarslan)

Goethe'nin yazdığı Genç Werther'in Acıları ümitsiz bir aşk üzerine kuruludur ve bu romanda, Werther'in aşkı için intihar edişi kahramanca ve yüceltilerek anlatılır. Avrupa'da bu romanın ardından birçok intihar vakası yaşanmıştır ve birbirini takip eden intiharlara -taklit intihar- Werther Etkisi adı verilmiştir.

Werther Etkisi, ülkemizde Siirt'te başlayan(Güneydoğu Anadolu'daki) birçok kızın ardı ardına intihar etmesiyle yaşanmıştı geçenlerde(2006-2007) ve bizim sevgili medyamız, müthiş bir haber bularak, genç kızlarımıza yaşadıkları dram yetmiyormuş gibi yeni bir seçenek sunmuş, bunu allayıp pullamış ve genç kızlarımızı intihara sürüklemişti. Bu da yeterli gelmemiş, Avrupa bunu az

gelişmişliğimizi ispat amacıyla kullanarak, intihar reklamının sınırlarını genişleterek dolaylı yoldan bu sürece destek vermiştir.

Medya intiharların artışında ne kadar etkili? Bunun cevabını Sayar şöyle vermiş: "Bu soruya verilen cevaplardan birisi de kitle iletişim araçları aracılığıyla model intiharların kamusallaşması, kitlelere ulaşmasıdır. Kamuya aktarılan intihar öyküleri intihar için doğal reklam işlevi görmektedirler. Model alma sürecinin ikircimli bireyi, yolların çatallandığı noktada, intihara doğru yönlendirdiği düşünülmektedir. Bu konuda yapılmış çok sayıda çalışma; gazete, radyo, televizyon ve son olarak internet üzerinden yaygınlaşan intihar öykülerinin kişileri özendirerek ya da telkinle Werther etkisi yarattığını göstermektedir. ..Medyanın özendirici rolü üzerine yapılan çalışmaları beş başlık altında özetleyebiliriz : 1. Açık veya örtük intiharlar gerçek intihar öyküleri yayımlandıktan hemen sonra artmaktadır, 2. Öykü ne kadar açık anlatılır, ayrıntıları ne kadar kamuya açılırsa sonrasında intiharlarda o kadar artış olmaktadır, 3. Öykünün en yaygın dolaşıma girdiği bölgelerde intihar oranlarındaki artış en fazladır, 4. Artış en çok gençlerde görülmekle birlikte diğer demografik gruplarda da görülebilmektedir, 5. Kanıtlar gerçek intihar öykülerinin taklit intiharları artırdığı yönünde ikna edici deliller sunmakla birlikte kurgusal öyküler için bu bağ daha zayıf görünmektedir. İntiharların özendirilmemesi için basına düşen görevler özdenetimi sıkılaştırmak, intiharı yücelten ve romantize eden ("ölüm bile onları ayıramadı") tutumlardan kaçınmak ve hatta bir oranda otosansür uygulamak olmalıdır. Dizi filmlerle intihar karşıtı mesajların verilmesi de özellikle genç insanlar üzerinde olumlu etki gösterecektir." [1] Peki medya bu durumlarda ülkemizde cezalandırılıyor mu?! Böyle bir yasa var mı?! Varsa, bu yasayı uygulayan var mı?!

Ele alınan konu burada sadece, Werther Sendromu, basınımızın az gelişmişliği ve hiçbir bilimselliğin

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

ön planda olmadığı sosyolojik bir plan takip etmeyen ve bununla ilgili yasa çıkarmayan devlet, tüm bu süreç devam ederken, konunun sadece ah, Avrupa da duydu, rezil olduk bakışıyla ele alınması, kadınlara yönelik ciddi bir çalışmanın yapılmaması değil; kadının sadece bedenen değil manen de tecavüze uğraması olacaktır..

Bu ülkede kadın; istemediği biriyle para karşılığı evlendiriliyor, okuması engelleniyor, tecavüze uğruyor... yetmiyor ailesi tarafından cezalandırılıyor, yetmiyor ona yeni bir yol öğretiliyor: İntihar. Öl ve kurtul, namusumuz kurtulsun deniliyor ve bu medya aracılığıyla, ölün ve kurtulun, sizi malzeme/meta yaparak satışımızı arttıracacağız ama sizin yüzünüzden de ikinci sınıf ülke oluyoruz, bu kadar da olmaz ki canım deniliyor, arsızca. Hatta yetmiyor, tecavüz kaçınılmazsa zevk alacaksınız şeklinde durumu küçümseyen, kadını yok sayan, kendi aldığı zevki zorla başkasına empoze eden anlayış da espri adı altında topluma kabul ettiriliyor. Yani gazeteler tecavüz edilen kadına bir kez daha tecavüz ediyor ve kendi aldığı zevki kadının da almasını bekliyor, bu durumdan dolayı suçlanırsa da ah, Avrupa duydu rezil olduk diyerek, yapılan hatanın değil, hatanın ortaya saçılmasının utancını yaşıyor, tıpkı aileler gibi, namusunu temizleyen! aileler. Ve her seferinde namus, her niyeyse, en suçsuz olan ve haksızlığa defaatle uğratılan kadını bir şekilde TEMİZLEYEREK kurtarılıyor. Ailenin namusunu kurtarıyoruz, bunlar cahil insanlar aslında ülkemiz gelişmiş bir ülkedir diyerek ülkemizin namusunu kurtarıyoruz. Durumu buralarda tartışarak da entelektüel namusumuzu kurtarıyoruz. Tertemiziz yani!

Kadının eğitim alması ve kendisine karşı yapılacak olan haksızlıklara dur diyebilecek seviyeye gelmesi sekteye uğratılırken, bunun nedenleri kimi dini inanç oluyor, kimi laikliği korumak oluyor, kimi gelenek oluyor, kimi cahillik oluyor ve kadın defaatle, ailesi, çevresi, okumuşu, aydını, medyacısı tarafından tecavüze uğruyor. Hakları elinden alınıyor, konuşması susturuluyor, dayak yiyor ve nedeni kocasının/babasının şiddet eğilimi değil, kendi başarısızlığı olarak toplum tarafından bilinçaltı baskıya uğratılıyor, mahkemeye gidiyor ve kıyafeti yüzünden hakarete uğruyor... Bu kadarla kalsa iyi, hakkı elinden alınıyor, mesleğini icra edecek ama yaptırılmıyor, okuyacak ama okul kapısından geri çevriliyor...

Kadın, bu ülkede inançlı ya da inançlı olmayan kesim tarafından hor görülüyor ve engelleniyor. Tüm bu engellerin çoğunda da medya aktif rol oynuyor. Kadını kendi ideolojisi doğrultusunda bir meta olarak kullanarak ve onu ister çıplak ister de tesettürlü fotoğraflarıyla olsun sadece biçime hapsederek elinden kişiliğini alıyor. Kadın kimliği insan kişiliğinin önüne getirilerek, kadına tecavüz ediliyor ve bu tecavüz ortaya konduğunda sadece bu durumun ortaya çıkmasının utancı yaşıyor, tecavüzün kendisinin değil.

Kadın...

Tecavüze uğruyor, kullanılıyor.

Başını örtüyor, kullanılıyor.

Başını açıyor, kullanılıyor.

Eğitim almak istiyor, engelleniyor.

Seçmek istiyor, durduruluyor.

Bahaneler hep aynı. Sen değil, ben karar veririm anlayışı. Kadına karşı saygısızlık, ikinci sınıf vatandaş kabulünün her durumda sergilenmesi, şöyle olursan seni belki kabul ederim anlayışı, hizmet et gerisine karışma şeklindeki diktatöryal tutum...

Ve bu tutumun her gün yaşıyor olması.

Avrupa duyarsa rezil oluruz, Avrupa duy sesimizi ama rezilliğimizi sakın duyma, çünkü kol kırılır yen içinde kalır ve bu kol kırılacaksa ancak ben kırarım anlayışı.

Kahpe Bizans'ta Tecavüzcü Coşkun'un karısı tecavüze uğrarken askeri durdururken söylediği gibi: Birisi karıma tecavüz edecekse ancak ben ederim.

Kadını malı gibi sahiplenen zihniyet!

Türkiye'de kadın eziliyor, ezilmekle de kalmayıp kullanılıyor ve birileri bu ezilmeyi ve kullanılmayı da

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

kendi tekeline alıp bu durumu istediği gibi pazarlıyor.

Aydınlar üç-beş yazı yazıyor, görevliler iki teselli lafı ediyor...sonra, sonra Türkiye'nin klasik tepkisi, olay unutuluyor.

Namus temizleniyor, kadın ölüyor, kavga bitiyor...

Werther mi, onunki de ızdırap mı, gelip bu yüzyılda kadın olarak yaşasaydı da gününü görseydi!

[1] Prof.Dr. Kemal Sayar,Psikiyatri Alanında Öğretim Üyesi, Toplumsal ve ruhsal dinamikleriyle İNTİHAR

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Dürüst medya olur mu? (Mehmet Yılmaz)

Gazeteciler bizi bilgilendiriyor mu yoksa koyun gibi gütmeye mi çalışıyor?

Gazetecilik galiba dürüstçe yapılmasına imkân olmayan bir meslek. Çünkü gazetecilerin birbirine zıt işleri aynı anda icra etmeleri gerekiyor: Öğretmenlik, savcılık, soytarılık, amigoluk...

Gazeteci kendisine bilgi verebilecek herkesle iyi geçinmek için biraz politik davranmak daha doğrusu yalan söylemek zorunda. Ama aynı zamanda ondan gözü kara bir savcı gibi olayların üzerine gitmesi, iyi bir hâkim gibi dürüst, dengeli olması da bekleniyor. Bir bilim adamı gibi konuları **derinlemesine irdelemesi** ama sıkıcı olmadan toplumun her kesimine hitap etmesi...

Medya insanlar için **hem dışarıya açılan bir pencere hem de bir ayna**. Serbest piyasa kuralları yürürlükte. Gazetecilerden halkı aydınlatmaları isteniyor ama aynı zamanda da halka benzemeleri. Yoksa gazeteleri satılmıyor, TV kanalları izlenmiyor.

Meselâ akşam haberlerinde sadece “önemli” haberlerin verilmesi görülmüş şey değil. İran’daki bir depremi Berlin hayvanat bahçesindeki anne filin ikiz doğurması takip ediyor. Dünyanın en uzun boylu adamının yeni ayakkabıları ile Türkiye’nin AB ilişkileri aynı dakikalara sıkıştırılmış. Çünkü gerçek o kadar çekici değil. Gazetecilerden **izleyenleri gerçeklerden uzaklaştıracak bir bilgi(!) üretimi** yapmaları bekleniyor. Halkı şaşırtacak, günlük dertlerini unutturacak bir şeyler. Başkalarının dertleri meselâ! Sıcak bir koltukta otururken sel sularında sürüklenen Brezilyalıları seyretmek gibi. Kant’ın tespiti geliyor akla: **“Fırtınayı güzel bulmak için denizde olMAmak gerek”**.

Onlarca önemli-önemsiz haberin peşpeşe sıcak-soğuk meze gibi sunulduğu bu yemekli akşam ayında milletçe toplanıyor hemen her ülkede insanlar. Yüzlerini portatif Kible’ye dönüyor ve bekliyorlar. Yazılı hali 2 dosya kağıdını arkalı önlü doldurmayacak bu bilgi(!) yığını üzerimize devriliyor her gece. Şekerli suyla duş almış gibiyiz. Iraklıların kanı Amazon nehrinin sularına karışmış.

Haberlerden 120 dakika sonra kimse hiç bir şey hatırlamıyor. Polisle çatışan gençler Fener-Cimbom maçından mı çıkmışlardı yoksa PKK yanlısı gösteriden mi? Ama ne önemi var? Yarın yeni bir haber bülteni olacak. Anlatılanlar o kadar önemli ki izleyiciler duygulanıyorlar. Ağlıyorlar tecavüze uğrayan çocuklara, şehit analarına, aylardır böbrek arayan hastalara. Ama sonra unutuyorlar. Amin Maalouf’un dediği gibi **“anlık olarak herşeye hislenmek ama kalıcı olarak hiç bir şeyle ilgilenmemek”**.

Sorunun kökeni nerede?

Çelişkiler listesi daha da uzun. Ama medya ile ilgili bütün zorluklar iki zıt kutupta yoğunlaşıyor: Bilgi ve mesaj. İlk bakışta aynı/tamamlayıcı gibi görünen bu iki kutup gerçekte birbirinin engeli hatta düşmanı!

Konuyu biraz açalım:

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Bir bilgi aldığınızda tam olarak özgürsünüzdür. Yani bu bilgiyi kabul/red edebilirsiniz. Bir kenara kaydedebileceğiniz gibi eyleme de geçebilirsiniz. Oysa bir mesaj böyle değildir. Mesajı alan insan refleks olarak yapması gerekeni(!) yapar. Nasıl düğmesine basılmış bir zil çalmayı reddedemezse mesajlara tepkisi önceden belirlenmiş bir insan da kendisinden beklenen refleksi verir.

Doğal gaza zam geldiği bilgisi size ulaşınca bütçenizde bir kısıntı yapmayı veya kömür yakmayı düşünebilirsiniz. Ama bir gösteride yakılan Türk bayrağının görüntüsü bilgiden fazla mesaj taşımaktadır. Çünkü böyle bir görüntü karşısında sizin tepkinizin neler olabileceği önceden millî bilinç altınıza kodlanmıştır. Bu bayrağı yakanlar kadar bu görüntüleri size iletenler de kontrol düğmelerinize basmak gayretinde olabilirler.

« [Zaman Gazetesi ırkçı mı oluyor?](#) » başlığı altında eleştirdiğimiz şu habere bakalım: “[Sünnetsiz kundakçı DTP adına kurban derisi toplandı](#)” Bir tek cümle içinde şunları anlıyoruz:

- 1) Din istismarı yapılmış,
- 2) DTP adına hareket edilmiş,
- 3) Aynı kişi bir yere bomba koymuş, (? PKK)
- 4) Suçlu Müslüman değilmiş.

DTP’li veya Gayrimüslim olmak suç olmadığı halde gazeteci iki suç ile birleşik bir cümle kurmuş. Amacı bize bilgi vermek, meselâ sünnetçilere Diyarbakır’da şube açabileceklerini söylemek değil. O halde:

- a) DTP=PKK=Gayrimüslim biçiminde psikolojik savaş taktiği olabilir mi?,
- b) Bizim aramızda çürük incir, [yassı tavuk yoktur](#) mesajıyla dindar Zaman okurlarına göz kırpmak mı?

Tabi “**namaz kılariken suçüstü yakalandı**” veya “**Tarihi eser kaçakçısı Ermeni imiş**” şeklindeki örnekler çok. Dedik ya, bilgi ve mesaj vermek aynı şey değil. Mesaj veren gazeteci okuyucuyu bir şekilde okşamak, ona dalkavukluk etmek durumunda. Çünkü ondan bir beklentisi var. “**Al bu bilgiyi, ne yaparsan yap**” değil “**al bu mesajı ve senden istediğim şeyi yap**” diyor.

Bu noktada mesaj bir reklâm konumunda. Yani satınalma refleksini harekete geçirmek isteyen reklâm sloganları gibi:

- 1) Sana Margarin, özen gösteren anneler için, (ben kötü bir anne değilim, o halde...)
- 2) X saati, Y otomobili, kendine güvenen erkekler için (ben de kendime güvendiğime göre...)

Gazeteciliğin kârı

Gazetecinin düğmelerimize basmak için harcayacağı enerji ile bizi kullanarak elde edebileceği enerji arasındaki fark çok büyük olabilir. Kırmızı düğmeye basarak bir elektrik santralını çalıştıran mühendisi canlandırın gözünüzün önünde. Ya da Hiroşima’nın üzerine bombayı bırakan pilotun bastığı o “minicik” düğmeyi.

Bizim ülkemiz bu enerji farkını 1955’te yaşadı. [Ayşe Hür’den](#) dinleyelim:

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

“[...]saat 13.00'de radyolar, Selanik'te Atatürk'ün doğduğu eve bombalı saldırı yapıldığı haberini verdi. Öğleden sonra İstanbul Ekspres adlı 20-30 bin tirajlı bulvar gazetesi, haberi iki ayrı baskıyla kamuoyuna duyurdu. Sonradan öğrenilecekti ki, DP'yle ve MAH'la ilişkisi olan gazete sahibi Mithat Perin ve Yazı İşleri Müdürü Gökşin Sipahioğlu, Selanik'te bombanın patlayacağını önceden bildikleri için kâğıt stoku yapmışlar ve o gün tam 300 bin gazete basmışlardı.[...]”

Sonrasını biliyoruz. Onlarca ölü, yaralı. Talan edilen ev ve iş yerleri, korku içinde Türkiye'yi terk eden bir sürü insan ve ... çok ucuza el değiştiren servetler!

Söz konusu enerji farkı nedeniyle görünürde hiç kârlı olmasa da bir çok holding gazete sahibi olmak istiyor. Görünürde diyoruz çünkü çok az bir çaba ile halkı korkuya itmek, hükümetleri devirmek mümkün. Böyle bir gücü elinde tutan bir patron büyük ihaleler, devlet arazileri veya vergi indirimleri söz konusu olduğunda rakiplerine göre avantaj elde ediyor.

Korunmak mümkün mü?

Bilgi ile mesajın birbirine karıştığını nasıl saptayabiliriz? Burada şaşmaz bir ölçüt “söylemek” ve “yapmak” arasındaki ayrımın yansımalarıdır. Meselâ bir dernek toplantısında başkan tokmakla masaya vuruyor ve **“oturum açılmıştır”** diyor. Demesi toplantının açılması için gerekli ve yeterlidir. Söz ve eylem ayrılmaz biçimde iç içe geçmiş. Eğer **“kapı açılmıştır”** deseydi aynı karışıklık olmayacaktı. Kapının gerçek durumu başkanın sözünden üstün olacaktı çünkü.

Medyaya dönecek olursak şu tür örneklerle karşılaşırız: “Başbakana yakın kaynaklara göre...” veya “isminin açıklanmasını istemeyen bir yetkili dedi ki”. Burada gazeteci olmayan bir söylenti üretiyor ve iletiyor aynı anda. Bilgi ve mesaj kaynaşmış. Yalan olması hatta denetlenmesi imkânsız. Adeta “kadın kadındır, erkek ise erkek” gibi bir totoloji. “Türkiye'nin başkenti Bursa'dır” dersem yanılmış olurum. Ama “Türkiye'nin başkentinin Bursa olduğunu düşünüyorum” dersem?

Söylenti çıkararak yalanlanamaz gerçekler üretmek gazetecilerin en çok yaptıkları işlerden biri. Sonra da ateş olmayan yerden duman çıkmaz denecek ve söylenti halka mal olacak.

Zaman gazetesi bu konuda ilginç bir örnek. Zira Ekrem Dumanlı'nın yazı işleri müdürlüğüne yeni geldiği 2001 yılında çok iyi bir uygulama başlatmıştı: Haber ve yorum çok net çizgilerle ayrılıyordu birbirinden. Kolay kolay “hain” veya “katil” gibi başlıklar göremiyordunuz. Gazeteci kendini bilgilendirme göreviyle sınırlandırıyor, yorumu okuyucuya bırakıyordu. Okuyucunun bilgi edinme özgürlüğüne ve zekâsına saygı duyan bu uygulama Türkiye için bir ilkti. Ne yazık ki daha sonra terk edildi.

Ancak bu tecrübede somut olarak gördüklerimiz kendimizi korumak için de bize bazı ipuçları veriyor. Bilgi ile mesajın birbirine karıştığı bilgi kaynaklarına karşı temkinli olmak gerekiyor. Bir başka deyişle bir haber okurken/dinlerken kendimize şu soruları sorabiliriz:

- 1) Gazeteci aklıma mı hitab ediyor yoksa duygularıma mı?
- 2) Zekâma saygı duyulmuş mu yoksa benim yerime düşünüp karar verilmiş mi?
- 3) Bilgi ile mesaj birbirine geçmiş mi?
- 4) Aldığım bilgiyi kullanmakta özgür müyüm yoksa zihnimdeki bir kırmızı düğmeye basıldı mı?

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Not: Bilgi ve mesaj doğası gereği birçok disipline komşuluk eden kavramlar. Bu konuya değişik açılardan bakmak için ileride yeniden değineceğiz.

Türk Medyasından Utanmak(Mustafa Akyol)

Geçenlerde bir konferans için Washington'daki Georgetown üniversitesindeydim. Bir ara kampüsün orta yerindeki kafeteryada duran bilgisayarlara gidip biraz internete bakayım dedim. Türkiye'nin çok satan bir gazetesinin internet sitesini açtım, başlıklara göz atmaya başladım. Ancak arkamdan geçen üniversite öğrencilerini görünce tedirgin oldum ve sayfayı kapattım. Çünkü ekranda en az yarım düzine çıplak kadın fotoğrafı vardı ve karşımdaki yayın bir "gazete"den çok bir "erotik site"ye benziyordu. Beni görenler, "adama bak, el âlemin içinde hangi sitelerde geziyor" diye düşünebilirdi.

Tedirginliğimi abartılı bulabilirsiniz. Ama Türk medyasının kayda değer bir kısmının sayfalarında ve özellikle de internet sitelerinde başka her şeyden çok "kadın vücudu" sergilendiğinin sanırım siz de farkındasınızdır. Hatta bir ara Suudi Arabistan gibi "internet bekçiliği" yapan ülkeler bu yüzden bu gazetelerin sitelerini yasaklamıştı. Sonra ne olduysa bizimkiler "temiz internet" kampanyası başlattı. Ama kısa süre sonra her şey eskiye döndü. Ülkenin "ciddi" geçinen, kamuoyuna yön verme iddiasında olan gazetelerinin yarısı hala "erotik yayın" olma sınırında geziyor. Hangilerini kast ettiğimi sanırım biliyorsunuzdur. Eminim onlar da kendilerini biliyordur.

Burada derdim "erotik yayın"a karşı çıkmak değil. Özgür bir toplumda her şey gibi ona da yer vardır. Batı'da erotizm de, pornografi de belirli sınırlar içinde serbesttir. Ama kendilerini bu "meşreb"e dahil eden yayınlar, ciddi yayınlardan ayrılır. Kendilerinde ülkenin kültürü, siyaseti, dış politikası hakkında yorum yapma hakkı gören ciddi yayınlar, bir taraftan da "beyaz kadın fotoğrafı ticareti" yapmaz. Türkiye'de ise tüm bunlar içiçe geçmiş durumda.

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Bu içiçe geçmişlik, aslında söz konusu gazetelerin “ciddi” kısmının da ne kadar ciddiye alınması gerektiği konusunda bize ipucu veriyor. Zaten bu “ciddi” kısmı biraz inceleyince, Türkiye’ye dışarıdan bakan birisinin hayretle karşılayacağı saçmalıklar çıkıyor karşımıza. Kendi uydurdukları efsanelere sorgusuz-sualsiz inanan, bunları her gün tekrar ede ede bir tür “ansiklopedik bilgi”ye dönüştüren, bir tür hayal aleminde debelenip duran bir medya tablosu var ortada.

Örneğin Batı’nın Türkiye’de bir “ılımlı İslam Cumhuriyeti” kurduğunu istediği yönündeki yaygın inancı ele alalım. Türkiye’de bunu çok somut bir gerçekmiş gibi her gün tekrar edip duran kimi “köşe yazarları” ve onlara inanan milyonlar dışında dünyada böyle bir “komplo”dan haberi olan kimse yok. Bu “Beyaz Türk efsanesi”nin tek dayacağı da, bir önceki Amerikan dışişleri bakanı Colin Powell’in ayaküstü verdiği bir demeçteki bir dil sürçmesi. Ama Batı siyasi sistemi ve kültürü hakkındaki bilgileri “Batılı yaşam tarzı” hakkındaki uzmanlıklarının binde birine bile yetişemeyen Beyaz Türkler için bu gibi bilgi kırıntıları, üzerine paranoyalar inşa etmek için yetiyor da artıyor bile. Paranoya tükenince yeni ufuklara açılıyor, mesela bir önceki gün haritada yerini bile gösteremeyecekleri Malezya’ya koşuyorlar.

Karşı çıktıkları “iç düşman”ların nesine karşı çıktıkları da merak konusu. Başını örten milyonlarca kadını “türbanlı” diye tek bir kategoriye sokup, “uzaylı” muamelesine tabi tutuyorlar. Liberalleri eleştirmek için buldukları en etkili yöntem, onlara “liboş” demek. Yani liberalizm gibi koskoca bir felsefe karşısında tek yapabildikleri, sonuna bir “oş” takısı getirmek.

İşte medyamızın mâlum kesimleri, sadece “beyaz kadın fotoğrafı ticareti” yaptıkları için değil, aynı zamanda ülkeyi içine sürükledikleri tüm bu zihinsel fakirlik için de utanç verici durumda. Yurtdışında el âlemin önünde açıp rezil olmamaya çalışsak da, durum gizlenemeyecek kadar aşikâr.

Muhafazakâr basın-yayın ve sivil örgütlerin ahlâk sorunu (Ufuk Coşkun)

Haksızlık, hukuksuzluk, edepsizlik ve zulüm her nereden gelirse gelsin bunların karşısında yer almak yüksek bir erdemlilik gerektirir. Haksızlığın, şerefsizliğin Müslüman'ı, Yahudi'si, sağcısı, solcusu olmaz. Bir insan hakkı ihlali, kimlik, inanç, mezhep ve ırk ayrımı yapılarak değerlendirilemez.

Muhafazakâr kesimin Büyükanıt'la aynı noktada birleşeceğine ihtimal dahi vermezdim. Karadayı hakkında suç duyurusunda bulunacaksınız ancak [Cemil Çiçek hakkında haber bile yapmayacaksınız](#). Ergenekon iddianamelerini her gün manşetten

vereceksiniz ancak bütün bu iddianameleri bir roman olarak değerlendiren Erbakan'ı unutacaksınız. ÇYDD'nin ihtiyar ve hasta başkanına Ergenekon'la bağlantısı var diye [saçlarına kadar inip belden aşağıya vuracaksınız](#), başörtüsüne karşıt söz ve eylemleri var diye olmadık hakaretlerde bulunacaksınız fakat kendini muhafazakâr sendika olarak tanıtan Eğitim bir-sen Nazilli şube başkanının kılık-kıyafet yönetmeliği gereği başörtülü bayanları içeri almamasına en ufak bir tepki bile göstermeyeceksiniz. Başörtülülere asker hakaret ederse yeri göğü inleteceksiniz ancak aynı hakaret Milli Eğitim Bakanı'ndan geldiğinde ses çıkartmayacaksınız. Bizim çocuklar misali...

Oldum olası bu ülkenin mevcut sivil toplum örgütlerine yönelik olumsuz duygular beslerim. Katı, dar ve ideolojik siyasi partilerden ayırt etmem onları. Çünkü cemaatçi, devletçi, içe kapalı ve adamcıdırlar. Bir türlü sivil, demokrat, özgürlükçü, ahlaki ve insani bir çizgi tutturamadılar. Sağcısı da, solcusu da, İslamcısı da öyle... Muhafazakâr kesim yıllardır burası benim bölgem, yurdum, toprağım, bilmem kaç yüzyıllık inanç değerlerimle burada ancak benim varlığım ağır basar anlayışıyla hareket ediyor. Bir nevi ev sahipliği yapıyor. Bu durumda doğal olarak diğerlerine asla bir şans verilmiyor bu topraklarda. Onları dinsiz, inançsız, kimliksiz ve hor görüyorlar. Bu "diğerlerinin" en küçük hataları ve haksızlıkları

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

abartılarak veriliyor fakat benzer hatalar ve haksızlıklar kendi yandaşlarından geldiğinde ise sesleri çıkmıyor. Görmezden geliniyor bütün bu ahlaksızlıklar..

Ahlakın, erdemin ve vicdanın neler yapabileceği, insan onurunun, şerefının ve haysiyetinin her şeyden kıymetli olduğu bütün farklılıklara hissettirilmesi gerekirken insanlık değerleri her gün biraz daha ufalanıyor ve insani vasıflar Tanrı'ya rağmen görmezden geliniyor. Bu büyük bir günahdır. İnsanlığa yapılmış bir hakarettir, ihanettir aynı zamanda. Buna katkı sağlayanlar, yaramaz çocuklarına laf söyletmeyenler bu büyük günaha ortaklardır. İnsanın gözden düşürüldüğü, unutulduğu ve nesneleştirildiği bir dünyada onun derinliğine inecek, inançlarını, değerlerini yüceltecek kesim başta Allah'a iman etmiş olan Müslümanlar olmalıdır. Ne yazık ki gözleri cemaatlerinden başka kimseyi görmeyen, burunları bir karış havada, devletçi ve içe kapalı Müslümanların yapacağı bir iş değildir bu. Demokrasiye ve özgürlüğe alerjisi olan Müslümanların da işi değildir. "Hırsızlık yapan kızım Fatıma bile olsa" diyen bir peygambere inanan ve onun gibi tavır ortaya koyan Müslümanların işidir bu.

Farklı, renkli ve çeşitli yaşam biçimlerinin olduğu bir ülkede bütün renklerle barışık kaliteli, ahlaklı ve vicdanlı basın yayın ve sivil örgütlere ihtiyaç vardır. Önce insanı ve değerlerini, ahlakı, erdemi ve vicdanı öne çeken, haksızlık, hukuksuzluk her kimden gelirse gelsin tavrını insandan yana koyan ve asla taviz vermeyen insan hakları kuruluşlarına ihtiyaç vardır. Kendi iç hukukunu sağlama almayanların, doğruluğu, riyasızlığı, çıkarsızlığı, ahlakı ve erdemi kendi içinde ilkeleştirmeyenlerin insanlık adına ortaya koyabilecekleri hiçbir şey yoktur. Kendileri sadece ya bir öğretmendir ya doktordur, ya milliyetçidir, ya solcudur, sosyalisttir ya liberaldir ya da bir İslamcıdır... Kendi içinde ilkeleştirdiği ahlaki yasaların tavizsiz savunucusu olmadan solcu, sosyalist, liberal ya da İslamcı olmuşsun neye yarar...

'Erkeklik Belası'nın rafine örnekleri(Nurhayat Kızılkın)

Medyada geleneksel erkeklere söylenecek laf esirgenmez de “çağdaş erkek” kontenjanından konumlanmış erkek figürlerine söylenecek sözler nedense ideolojik oto-kontrol noktalarında elenir. Bu iktidar sahiplerinin medya yöneticisi olduklarından veya onlara bulaşırlarsa işlerinden olacakları korkusundan mı, yoksa onları takip eden kitleye kötü gözükme istenmemesinden mi bu figürlerin yaptıkları hoş karşılanmasa da medyada varlıkları devam etmektedir...

Bu figürlerden sadece ikisinden bu yazıda bahsedeceğim: Okan Bayülgen ve Hıncal Uluç.. Bu figürler kadın düşmanlığına varan kadınlara karşı kırıkları potlarla yani sadece yaptıkları özcülükle değil erkek özneler olarak erkekliklerinin altını haddinden fazla çizmek suretiyle de sadece kadınlık araştırmalarının değil erkeklik araştırmalarının da inceleme nesnesi olmaya adaylar.

Peki neden böyleler? Neden erkekliğin vaz ettiği şeyleri eksiksiz yerine getirmeye çalışarak “insanlıkları pahasına”, “erkek” olmaya, takipçileri gözünde üstün erkeklik mertebesine ermeye çalışıyorlar? Kimlerin takdirini kazanmaya çalışıyorlar? Peki erkeklerin insanlıklarını eksiltten, kişiliklerini ezen, un-ufak eden, erkek olmak uğruna insanlıktan eden erkeklik denen şey de nedir? Erkeklik söylemleri sıradan vatandaş etkilemekle kalmaz, bunun çok üzerinde etkileri vardır: Örneğin ülkedeki şiddete dair ilk etapta aklımıza gelenler PKK, darbe geleneği, yeraltı örgütlenmeleri gibi olgularda yapılan aktivitelerin bazılarının bir noktadan sonra grubun ideolojisi ile pek bağlantısı kalmaz “erkeklik belasına” yapılmaya başlanır.“Erkeklik belasına” kızkardeşini vurmaktan pek de farkı kalmaz. Bu tür gruplar içinde şiddete karışanların tekrar normal hayata dönemeyişleri dahil olmak üzere ülkemizdeki pek çok meselede erkekliğin izlerini görürüz. Bu yüzden erkekliği konuşmaya ve tartışmaya başlamamız gerekiyor.

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Erkeklik, erkek olmayanlar üzerinden kendini tanımlayan bir söylemdir. Erkeklik, erkek cinsiyet kimliklerini “ne olmadıkları” üzerine, yani erkek olmayan diğerleri; yani kadınlar ve eşcinseller üzerinden kurar. İkinci aşamada ise kendi içinde başka hiyerarşiler ile örneğin rafine-şehirli erkeklığe karşı varoş erkeklığı veya köylü erkeklığı, etnik gruplara ait erkeklikler gibi hiyerarşiler yaratır ve bunları kendi içinde yarıştıırır. Ülkedeki erkekliklerin şiddet dolu tezahürlerini başka yazıların konusu yaparak, günümüz merkez medyasında çok bariz bir şekilde üstelik gururla sergilenen erkekliklerden bahisle konuya girmek istiyorum.

Örneğin Okan Bayülgen “çağdaş erkek” statüsünün verdiği öz güvenle, aptal bulduğu ve aptal yerine koyduğu kadın “ünlü”leri senelerce bir “popüler kültür ürünü” olan programında ağırlamış, onların öz güvenlerini dağıtmak ve rezil etmek için rating bahanesiyle elinden geleni esirgememiştir. Böylece ne kadar zeki, ne kadar akıllı ve ne kadar rafine bir erkek olduğu ortaya çıkmış olmalıdır. Bu programdaki üstün erkeklığı belirleyen stüdyoda konuk olan ve telefonla bağlanan kadınlardır. Ancak aynı muameleyi erkek konuklarına yapmamıştır ya da yapamamıştır. Yani kendisinin ait “olmadığı” (aptal) kadınlar ile dalga geçerek, “olmadıklarını” programına davet ederek ve onları aşağılayarak zeki-yaratıcı-kültürlü-“fırlama” Beyaz Türk erkeği kimliğini bir nevi teyit etmektedir.

Bir başka erkeklik özelliği örneğin kavgacılık bir erkeklik vecibesidir ve erkek olarak başarılı görünmenin şartlarından biridir. “Horozlanmak” kelimesini yaratmış bu coğrafyada, Gandhi gibi erkekler “adam yerine konulmaz”, erkeklığı eksik bulunur. İktidarını sergilemek, şiddet göstermek ise erkeklik tarafından son derece olumlanan bir şeydir. Alt sınıfların “kaba kuvvetle” yaptığını “ilkel” bulan üst sınıflara mensup erkekler daha rafine şiddetlerle iktidarlarını sergilerler. Örneğin Bayülgen’in programında sadece kadın konukları değil, seyirciyi de terslemek, sözünü kesmek, azarlamak, suratına telefon kapatmak da bir iktidar işaretidir ve erkeklığın bir emaresidir.

O yüzden Bayülgen’in uzun yıllardır yaptığı formatın dışında “ciddi” formattaki programının ki bu programda da kadınları sadece “görüntü olsun” diye çağırdığını açıkca söylemiştir- ilk dönemlerinde yaşanan küçük çaplı bir ekran skandalı onun sadece showmenlik kariyerini zedelemekle kalmamış erkek kimliğini de “çizmiştir.” Bayülgen’in kadınlara karşı yılların vermiş olduğu bir alışkanlıkla uyguladığı alaycı tavıra karşılık, programa konuk olan kadın milletvekilinden hiç beklemediği bir reaksiyon alınca, bu meydan okuma Bayülgen’i büyük bir şaşkınlığa düşürmüştü ve program kadını düşürmek istediği pozisyona kendisinin düşmesi ile son bulmuştur. Bayülgen’in düştüğü bu travmatik şaşkınlık ve kriz sadece kariyer telaşı ile açıklanamaz. Çünkü nihayetinde kendisi de farkındaydı ki bir erkek milletvekiline bu şekilde davranamayacaktı.

Her an başarılması ve her an ispat edilmesi beklenen bir şeydir erkeklik. Cevresinden ne kadar az yardım talebinde bulunursa örneğin trafikte yol sormanın bile erkeklığe hanel getirdiği bir erkeklik anlayışı içinde erkek yaşamını her an kanıtlaması gereken bir kurgunun içinde yaşar. Erkeklik sosyalizasyon süreçleri ile üretilir ve homososyal topluluklar bu üretimde önemli bir rol oynar. Ülkemizde erkeklığın üretilmesi ve yeni kuşaklara aktarılmasında en önemli homososyal mekanlar kahvehanelerdir. Ayrıca stadyumlar, halı sahalar, ganyan bayileri, iddiaa dükkanları, internetcafe ve oyun salonları ve birahaneler de bu işlevi görür. Ebeveyn olarak, erkeklik söyleminden ne yapsanız da kurtulamazsınız. Bu alanlarda, erkekler rahat rahat erkekliklerini yarıştıırıp, “normal” olan erkeklığı meşrulaştırır ve bir kez daha kendilerini teyit ederler. Medya plazalarında da erkekler diğer erkeklerin tasdiki ve el vermesi ile yükseleceklerini bilirler ve bu yüzden erkeklik söyleminin dışına çıkmayı istemezler. Kadınların olmadığı ve tam da bu yüzden konforlu olan hiyerarşik erkek meclislerinde kadınlarla dalga geçildiği zaman oyunbozanlık yapıp kadınları korumanın bir alemi yoktur, kadınlarla ilgili her espriye gülünür. Erkek kardeşliği ruhu içerisinde espriyi yapan erkeğin raconu çizilmez.

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Homososyal mekanlara benzer bir havada geçen Hıncal Uluç'un "esas oğlanı" oynadığı haftasonu sabah programında da bu erkek meclisinin seyirci önünde bir versiyonu kurulmaktadır. Bir kadın bulunması halinde bambaşka diyaloglar olacağı çok aşikar olan programda (elbetteki seyirci faktörü unutulmadan) sınırlı ve kontrollü de olsa bir erkeklik yarışması ve müzakeresi alttan alta hissedilmektedir ve elbetteki iktidar "Hıncal Ağbi"dedir. Çoğunlukla herkes "yerini bilir", "haddini aşmaz". Kim kimin sözünü kesmeyecek kim kimin lafını ağzına tıkamayacak...Çatışmalar olsa bile sonuçta bu çatışmalar sonucu karşılıklı saygı pekişir. Soluğunu tutmuş pek çok erkek seyirci gözlerini kısarak program boyunca konuşulardan çok işte bu erkeklik müzakeresini izlemektedir. Kuyruğu dik tutmak, bazen suskunlaşmak, çatallanmış bir ses, bazen de boyun eğiş şeklinde tezahür eden erkeklik derslerine dikkat kesilmektedir. Çünkü bu program konularının çok dışında bir alt metin içermektedir: erkeklere iktidarı ve hiyerarşiyi bir kez daha hatırlatmakta, "normal" ve "çağdaş" bir erkeğin nasıl olması ve nasıl bir yaşam sürmesi gerektiğinin ipuçlarını vermekte, normları öğretmektedir. Futboldan kadınlara birçok konunun "otoritesi" olduğu için tüm (erkek) gözler programda tabiatıyla son sözü söylemesi için "Hıncal Ağbi"ye çevrilmektedir."Yaşı önemli değil", "dışı güzel" ve "içini kendi ayarlayacağı" kadınları beğenen üstat "Hıncal Ağbi" başkanlığında aynı sektörde var olma mücadelesi veren program katılımcısı bu erkekler, "her şeye rağmen" sergiledikleri bu (zorunlu) erkek kardeşliği ile erkek dayanışmasının timsali gibidirler.

Uluç'un son zamanlarda gazetesindeki yazarlarla girdiği polemiklerde de fikire fikirle cevap verme boyutundan çıkmış, sözlü şiddet boyutuna ulaşmış aynı erkeklik gösterilerini izlemekteyiz. Bu polemiklerdeki erkeklik gösterileri, lise çağlarındaki ergen erkek "oymaklarında" yoğun bir şekilde gözlemlenen cinsel terimlerle saldırma boyutuna geçmiştir, ki küfürleşme de erkekliğin ifade edildiği alanlardan bir tanesidir, bu şekilde erkeklik kamu önünde "kurtarılır" ve yapılan herşey meşrulaştırılır. Bütün bu erkeklik gösterileri bunları sergileyenlerin erkeksi tavırlarının toplumda (özellikle de bu figürlerin hayranları/takipçileri arasında) sorgulanamaz "normal" bir gerçeklik halinde kabulüne yol açmaktadır ve buna dayanamayıp eleştirenleri de kamu önünde mahkum eden bir işlev görmektedir.

Bilgi edinmek güzel, ama? (Ayşenur Bulut)

Enformasyon çağında bilgi edinmenin kolaylığına kendimizi bırakmışken, yine de bazen duyduğumuz ya da gördüğümüz herhangi bir olay üzerine düşünebildiğimizi farkettiler mi hiç? Bilgiler o kadar hızlı akıyor ki hayatımızdan, dün yaşanan bir olay çok uzakta kalabiliyor. Henüz birine üzülop ya da etkisini tartmaya fırsat bulamadan, yeni gündemler söz sahibi oluveriyor yaşamımızda. Edilgenliğimizin bile farkına varmadan kabulleniyoruz; bu kabullenişiniz, elimizde çay-kahve zulüm haberlerini izlemenizden belli oluyor. Rahatlıktan bahsettik ya bu kabullenişimizle alakalı kocaman bir gerçek.

Sürekli ve hızlı akan haberlerin arasına sıkıştırılan reklamlar ise haberlerin öneminin önüne geçen en büyük duvar oluveriyor. Az önce içinizi sızlatan bir çocuk görüntüsünün yerini yazın ne giymenizi size söyleyen reklam kuşağı aliveriyor. Enformasyon dediğimiz şey hayatımıza bir düğme ile dahil olur Gündüz Vassaf'ın kitabında yazdığı gibi; ama vicdanın düğmesi yoktur; hiçbir zaman da olmadı.

Söz dönüp dolaşıp yine modernizme gelecek ama “yeter artık” deyip de okumaktan vazgeçersiniz diye bu sihirli(!) kelimeye ancak üçüncü paragrafta değinebiliyorum. Bilgi edinme araçlarından odalarımıza, evlerimize kısaca zihinlerimize hücum eden bilgiler ve bu bilgileri okuma şekilleri, geçen

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

yüzyıldan bu yana ciddi bir sosyo-psikolojik sorunu oluşturuyor. Medya, moda ve modern... 3G yeni çıktı ama kaç kişi yüzyıllardır var olan bu 3M'nin farkında?

Modern olanın hemen moda ikonlarıyla süslenip medya aracılığıyla bize dayatıldığı bu algı biçimi beni uzun zamandır rahatsız ediyor. İddia edemeyeceğim, ne dünyayı kurtaran adamım ne de kendimi, bu modernizm ağından! Yine de kaç gündür düşündüklerimi yazmak istiyorum.

Ne zamandır unuttuğum bu düşünceler geçenlerde yeniden hatırıma geldi. Rawstory isimli bir internet sitesinin haberini Türkçe'ye çeviriyordum. Haberde [Blackwater](#) isimli şirketin eski çalışanlarından iki kişi, sözkonusu güvenlik şirketinin Irak'lı kız çocuklarını pazarladığını iddia ediyordu. Şirketin sahibi Amerika'nın multi-milyonerlerinden Erik Prince. Erik ve adamları bir dolar karşılığında küçük çocukları kötülüğe zorluyorlardı üstelik tüm bunlar yetkililerin hiç de habersiz olmadığı gerçeklerdi.

Haber kısaca bu idi. Hiçbir değişiklik yapmadan olduğu gibi cümleleri çevirmeye çalıştım. Tüm soğukkanlılığımla...Bir taraftan da ne kadar büyük zorluk içinde olduğumu düşündüm. İğrençliği konusunda tartışma götürmez bir habere bu denli yakınlık, size bilmediğiniz adamları, onların şirketlerini ve yaptıklarını birebir anlatan bir zaman dilimi oluyor çeviri yapmak. "Etik" gereği hiçbir ekleme yapamıyorsunuz. Bunlar en basiti... Ya yaşananlar? Onlar için hiçbir şey yapamıyorsunuz. Bu ve buna benzer haberleri memleketinize kazandırırken insanlara yeni birşeyler ulaştırmayı ve kısmen de olsa bir kamoyu bilgilendirmesi yapmayı "hizmet" olarak adlandırıyoruz. Oysa bu çok acıydı; çok büyük bir paradokstu. Benim okumaya, bakmaya, görmeye dayanmadığım şeyleri insanlar yaşıyordu. Masamın diğer tarafındaki yeni demlenmiş bir çay ve ifadesiz bir yüz ile ben, hiç de samimi değildik.

Aynı anda kafamda geçen binbir türlü düşünceyi nasıl savacaktım?Öyle ya bu düşünceleri savıp hayatıma devam etmeliyim!

Sudan'da açlıktan bitap düşmüş bir çocuğu akbaba yemek üzere iken o çocuğa yardım etmek yerine bu anı fotoğraflandırmayı tercih eden birfotoğrafçı ve yangında ölmek üzere birine yardım etmek yerine bu anı akşam haberlerine yetiştirmeye çalışan bir gazeteci... Bu iki örnek meramımı özetleyen iki yaşanmış gerçek. Medya, iletişim, habercilik... Tüm bunlar içinde nasıl bir canavar duyguyu barındırarak meslek haline gelmişler? Haberci de insan, haber yapılan da insan, haberleri izleyen de insan... İnsan herşeyiyle bu sektörün öğeleri iken nasıl oluyor da insan gerçeği ve *neliği* atlanarak acımasız bir hüviyete bürünüyor ve insanlar ahlakı unutup adına etik dedikleri kırıntılardan ekmek yiyor?

Bir de bu pazarın alıcıları yani bizler seyirciler var. Neden biraz daha fazla şuur kazanmaktan, sesimizi çıkarmaktan ve edilgenliği kabul etmemekten yana taraf olmuyoruz? Mankurtlaşarak aklımızı, hislerimizi kaybederken farkında mıyız namus diye bir gerçeğimizi daha yok ediyoruz! Fikir namusu, insan namusu, meslek namusu...

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Guantanamo haberlerinin gündemimizden hiç düşmediği dönemlerdi. Birkaç yıl önce. Liseden henüz mezun olmuşum. Bir insan hakları derneğinde Guantanamo ile ilgili rapor hazırlıyorduk. Çeşitli yurt dışı raporlarından mahkumların ve mağdurların yaşadıklarını proje kapsamına dahil olanlar aralarında paylaşmış herkes kendi raporunu çevirecekti. İsimlerinin hepsi de müslüman ismiydi, hemen hepsinin kökü Doğu'ya uzanıyordu; yakın Doğu'ya. Sanki dünyanın bütün dertlerini omuzlarımda taşıdığımı sanan ben, ilk defa emperyalizmle karşılaşılıyordum. O gece uyumamıştım, ertesi gün de rapor üzerine çalıştım ve kısa sürede teslim ettim. Ne oldu peki? Ya da ben ne olacağını umuyordum?

Kulağımda bir ses: "Allah'tan daha mı merhametlisin?" diye soruyordu. Neden böyle diye sormuştum ona. Neden müslümanlar bu halde? Birçok sebebi var demişti. Hepsi ayrı bir yönüyle ayrı birer imtihan. "Kader mi?"

İzleyeceğimiz haberleri ve onları okuma biçimleri "tercih edebilir" duruma gelmeli ve asla yapabileceklerimizi küçümsememeliyiz. "Sen bu devasa sektörde her habere en az bir sayfa yazı düzeceksen bu iş sana göre değil" diyen medyatik adamların herşeyi normalleştiren hallerini ve herşeyi haber yapma fantazilerini ayıplıyorum. Bunları haber diye izleyen gözlerden de hesap sorulacağını düşünüyorum. *Onları* yanıltabilir, daha seçkin olabilir ve aktif bir katılım sağlayabiliriz. Vicdan diye bir şey içimizde hala yaşıyorsa kaybettiğimiz namusu bu topraklara geri getirebiliriz. Bu yönüyle enformasyon'a yeni açılımlar sağlayabilir ve ona yeni bir mahiyet kazandırabiliriz.

Asker güzel sen çirkin(Nurhayat Kızılkın)

“Efsanevi Gırgır’dan sonra çok şey değişti, mizah dergileri eskisi gibi satmıyor” diyen karikatüristlerin neden şikâyetçi olduğu pek anlaşılır gibi değil. Mizahçı olmanın gereğini yaptılar da yani muhalif oldular da okumadık mı? (pardon gülmedik mi?). Anlaşılan o ki pek çok karikatürist artık sokaktan beslenmiyor. Ya da daha doğrusu hangi sokaktan besleniyor? Sadece İstiklal Caddesinden mi? Devamlı, (erkek egemen) küfürlü esprilerle nereye kadar devam edecekler? Yani yaşlandığınız için gülmüyorsunuz zannetmeyin çünkü uzun zamandır espri üretemeyen bir mizah var.. Sokağın yakın zaman içinde çok değiştiğini gözlemleyemediklerini karikatürlerindeki tutucu havadan anlıyoruz.

Bunda çalışan sınıftaki karikatüristlerin patron sınıfına geçmesi, standartlarının yükselmesi ve yaşam şekillerinin değişmesi de neden olmuş olabilir. Yani belli çevrelerde takılan bir çizir ne zaman değişimi gözleyecek de onu mizahına aktaracak? Ama kimlikten doğru mesela “hiç mi bir Kürt karikatürist, hiç mi bir dindar karikatürist yok bu dergilerde?” diye sormadan edemiyoruz. Çünkü bu dergilerin Kürt ve başörtüsü sorunlarını ele alışlarında bir potada eritilmiş, tek tip “beyaz Türk”

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

tutumunun yaygın olduğunu görüyoruz. “Hani nerede muhalif olmak?” diye insanın sorası geliyor. Demek ki ancak belli sınıflardan gelen mizahçılar homojen yapıda görünen bu dergilerin kadrolarını oluşturuyor.

Merkez basının çizgisinde

Özellikle AKP'nin kapatılma davası sürecinde bu yapı farkedilir hale geldi. Bildiğiniz gibi Penguen, Leman, Uykusuz gibi dergiler o hafta kapaklarında AKP'yi kapatma davasını ele aldı. Örneğin Uykusuz dergisi AKP'nin kapatılmayarak sadece yaralandığını, “Artık daha saldırgan olacak” başlığı ile karikatürleştirdi. Karikatürleri dava eden bir Başbakan'a karşı bu bir reaksiyondur denebilir belki. Ancak “karikatürlerimize dava açmak antidemokratik bir tavrıdır” diye düşünenlerin parti kapatmada demokrasi yönünden bir beis görmeyişleri enteresandı.

Şimdi aynı dergilerin DTP'nin kapatılma sürecinde nasıl bir tavır alacaklarını merakla bekliyoruz. Aslında çok da merak etmiyoruz. Ya da halkta bir merak yok ki bu dergiler artık eskisi gibi çok satmıyor. Nüfus o günlerden bu yana arttı, üstelik hedef kitle olan gençlerin nüfus içindeki yüzdesi olağanüstü boyutlara ulaştı fakat bu dergilerin satış rakamı aynı oranda artmadı.

'Çakma solcu' espriler

Bu meraksızlığın en önemli nedeninin bu dergilerin mizahtan çok artık bir ideolojik yan tutuş, neredeyse devletçi çizgide bir Beyaz Türk yaklaşımı ve bir “kiminle aynı safa düşünüyorum” endişesi ile yapılmış dergiler olarak algılanması olduğu gözüküyor. Yani içinde zaten “ne olmadığı” bilinen bir dergiyi kim niye merak etsin ki? Politik mizah yaptıklarını düşünen çizerlerin, onları yeterince politik bulmayanlardan haberleri yok sanırım. Eğer bu yaptıkları politik eleştiri ise ancak tektipleşmiş bir politiklik, ortak bir potada eritilmiş rengi, kimliği yok olmaya yüz tutmuş bir politikliğe benziyor bu dergilerin politikliği. Üstelik artık sol da değil. Özellikle Ergenekon'un çizgilerle ele alınış biçimi son zamanlarda pek çok yazıda işlenen sol gruplarda yaşanan kırılma noktasını aynen yansıtıyorlar. Çakma solcu espriler gerçek solcuları kesmiyor artık. Her “solcuyum” diyenin otomatikman ilerici sayıldığı günlerin geçmekte olduğunu farkedememeleri de cabası. Solcu olmanın tarifi, şu günlerde özgürlüklerin ve demokrasinin altını çize çize, yeniden yapılırken, hızla değişen sol içi bu yeni tartışmalardan bihaber olmak başka nasıl açıklanabilir? Mizah dergilerinin solcu olduğu ve bu sebeple otomatikman özgürlükçü de olduklarını varsaymanın bir hata olduğu meydana.

Üçüncü yolcu Ergenekoncular

Bazı çizerlerden ise hiç bahsetmiyorum onlar için herhalde en doğru tanımlama üçüncü yolcu Ergenekoncular denebilir. Hem sol adına hem de ülke adına çok yazık.

Gerçekten de son zamanlarda en çok gariptenen ve bu yazının yazılmasına neden olan şey mizah dergilerinin Ergenekon'a sessiz kalması oldu. Bir mizahçı için müthiş malzemeler sunan bir davada bu sessiz kalış şüpheler doğuruyor. Dinazor köşe kadıları gibi dinazor bir karikatürist çizer takımımız mı varmış? Tam mizahçı takımına göre bir dava var ortada. Ama tıs yok. “Bu nasıl iştir?” diye insan sormadan edemiyor. Örneğin Uykusuz dergisinin “Ergenekon'u sulandıranları” (güya kendisi sulandırmadan) hicvettiği kapağındaki eski siyasetçiler arasında nedense bir tek kendini “Ergenekon'un Avukatı” ilan eden Baykal eksikti. Hâlbuki Baykal çizilenlerle aynı dönem siyasetçisi değil miydi?

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Asker güzel sen çirkin

Bir başka konu da aman AKP ile aynı safta gözükmesinler diye ister istemez egemen güçlerin yanında durmalar. Özellikle çizimlerde bu çok bariz bir şekilde ortaya çıkıyor. Büyükanit yakışıklı, üniforma içinde “doğru”yu “gerici”lere gösteren bir şekilde, Erdoğan şeytan gibi bir figur. Askerler hep düzgün çiziliyor. (Ordu halkımızın en çok güvendiği kurum malum, sanırım çizerlerimizin de.) Erdogan ve Gül ise sürekli çirkin çiziliyor. Ki buna bir itirazım yok. İktidara muhalefet edilmesi ve kötü çizilmesi mizahın bir gereği ve gayet normal.

Bu da size kapak olsun

Ancak özellikle başörtüsü konusunda tavır almayı hatta bazen ideolojik denebilecek bir tavır alış var ki, başörtülü, özellikle okumaya çalışan hiç bir genç kadının bunlara espri diye güldüğünü zannetmiyorum. Örneğin hatırlarsanız Leman, Hayrünisa Gül’ü Playboy tavşan kızı şeklinde kapak yapmıştı. Bir de İmam Hatip Lisesi mezuniyet töreninde kep yerine başörtülerin havaya atıldığı “esprisi” yapılmış bir başka kapak vardı.

Öte yandan kimilerince Leman’ın destek verdiği şeklinde algılanan, okul töreninde asker uyarısı ile kovulan başörtülü bir kızı konu ettiği bir başka kapakta kız koca bir asker botu ile devriliyordu. Ancak öyle çirkin ve aciz görünümdeydi ki kız, bence o çizimde mağdur olanın asil bir şekilde çizilmesi gibi ince bir ayrıntı atlanmıştı. Asker ise koca bir postalla temsil edilmişti. Gaddar bir asker figürü çizmek çok daha açık bir muhalefet mi olacaktı?

Esmer Türk yok mu?

Ülke yetişmiş kadınlarının yüzde 63’ü başını örtüyor (bazıları hala yüzdeler konusunda cahil görünüyor diye bu yüzde verilmiştir. Yoksa kastımız başörtülüler “çoğunluk” değil, “azınlık” olsa ve binde bir olsaydı ne farkedecekti ki?) Merkez medyanın her gün hiç bıkmadan yaptığı başörtülü kadınları ötekileştirici yayınlarını ve bunlardan hergün incinen kadınları hakkıyla çizecek bir karikatürist yok mu bu dergilerde? Öte yandan şu anda orta yaşlarını süren ve “o bölgede”, özellikle de 1990’larda askerliğini yapmış tüm erkeklerin “asker anısı” gençler öğrensin diye anlatacak bir esmer “Türk” var mı acaba? Bir zamanlar Kürtleri güzel çizen çizerler vardı ancak modernite diye belli bir süreden sonra beyaz Kürtlük yapmayacak Kürt karikatüristlere de ihtiyaç var görünüyor.

Son olarak mizah dergilerinin iktidari “güzel” çizmesi beklenemez. Ama iktidara karşıtı olacağım diye bir başka iktidarın ‘kucağına niçin oturuluyor’? İktidar karşıtlığı mizahçıları askerin ve devletin safına itiyor ki, 3 YTL çıkarıp vermeye değmiyor doğrusu. Eh o zaman kendileri bilir. Espri yoksa mama da yok. Herkes beyaz Türk değil.

Biraz “Kandırılmak” Hepimize İyi Gelecek, Merci Beaucoup TARAF...(Özlem Yağız)

Oldum olası bahar mevsimini severim ben. Çocukluğumdan beri bütün sene ilkbaharı özler, kısacık geçen bir iki aydan sonra mahzun olurum. Bahar benim için bütün yapmak istediğim arzuları gerçekleştirmenin, vazgeçmek istediğim alışkanlıkları terk etmenin mevsimidir.

Saçma da olsa bazı insanlar hayatına ilişkin yeni kararları hep yılbaşında alır ya, öyle bir şey işte. Ben de yeni meraklarıma, birkaç ay sonra bıyacağı kurslarıma, kilo verme ile ilgili bilumum eziyetlerime, uzun yıllar önce benim için nefret edilmiş eski bir dosta dönüşmüş sigarayı bırakma mücadelem, o seneyle ilişkin yerine getirip getiremeyeceğim meçhul türlü çeşit hesaplarıma hep baharda girişirim.

Buna rağmen bazı baharlar ölüdür. Hayatın da kendine göre bir hesabı, kitabı vardır. Ve benim için çoğu zaman hayat hesapta olmayan sürprizlerle doludur. Ölü geçen baharlarda her ne sebepten ötürü olursa olsun kendime ilişkin bir şeyler yapamadıysam kara kedi görmüş batıl itikat sahibi gibi o yılın hüzün yılı olacağı korkusuna kapılırım. Üstelik her geçen yıl bu bahara ilişkin yeni bir başlangıç yapıp yapamamak takıntısı daha da patolojik bir hal almaya başladı.

Eğer yıllar geçtikçe artan bu bir şeyleri yapamamak, yetiştirememek, kavuşamamak duygusu benim hayata ilişkin mutluluk algımla ilgili ise kötü; bir iman zaafiyeti sayarım. Eğer yaşlanma korkum ile ilgili ise o da kötü ama son derece insani. Belli bir yaş geçip de bir iki satır yazı okumak, gündelik sıradan faaliyetlerini yürütmek için başkalarına muhtaç olma korkusuna kapılmayan insan var mıdır acaba?

Ama sebep yapamadıklarım, erişemediklerimden ötürü bir türlü mutlu olamamaksa yıllardır modernizmin kirlettiği insan modelini boşu boşuna dışarıda aramışım demektir. Öncelikle kendime ayna tutmayı hiç akıl edememişim. Ne kadar sürü içerisinde sistemleşmeyi ret ettiğimizi söylesek de belli bir zamanın, belli bir mekanın çocuklarıyız. Son birkaç yüzyıldır tanrıyı öldürdüğünü ilan eden, ‘gözlerini gökyüzünden yeryüzüne çevir, gerçeklerle yüzleş artık, ötesi varsa bile senin

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

bilmene imkan yok, bir tanrının eseri isek bile bunu bu dünyada öğrenme şansımız yok' diyen ya da lisanı hal ile 'hadi gel uzlaşalım tamam bir tanrı var da sana bir sözü yok' diyen sesin melodisi ile dolu kulaklarımız. Evde, yolda, okulda, çarşıda, komşuda biricik derdimiz mutlu olup olamamak üzerine. Özgürlük, mutluluk ve eşitlik bu çağa ait Lat, Menat ve Uzza olmuş adeta.

Bizi çağıran ses uzun zamandır geçmişin peygamberler ve kahramanlar çıkaran toplumundan farklı seslerle konuşuyor. "Gerçeğin" soğuk kavramları aldığından beri hakikat kelimesinin yerini ahlak, iyi ve kötüye dair uzun sohbetler, adalet ve hikmet soruları değil zihinlerimizi kemiren. Şu kısacık ömürde ne kadar mutlu olduk sorusu. Eğer gerçekten emin olabileceğimiz tek şey gözümüzün gördüğü, duyularımızın hissettiği, içinde yaşlanmakta olduğumuz hayat ise bitiş çizgisine kadar tüm koşumuz mutluluk amaçlı olmalı. "Akıl" bunu gerektiriyor.

Kimdir mutlu insan: Tabi ki Ahmet Altan'ın tüm gençler için arzuladığı ışıklı odasında kendisine ait bir televizyonu ve bilgisayarını olan, güvenli, özgür ve müreffeh adam. Geriye kalan ihtiyacımız mutlak adaleti sağlayacak varlığı meçhul bir cehennem düşüncesi değil mutluluğu garanti altına alacak eğitim ve yasadır o zaman. Doğru yasaların, doğru bir şekilde uygulandığı, doğru eğitilmiş toplumlar mutluluğu teminat altında toplumlardır. İnsan insanın kurdu ise bu kurdu dizginleyecek olan soyut bir ahiret düşüncesi değil "doğru" yasaların somut yaptırımlarıdır.

Öte yandan tüm felsefesini ya da felsefesizliğini mutluluk ideali üzerine kuran bir dünyada mutluluğu yegane hedef haline getiren insanlığın gücü elinde bulunduranlarının, önü alınmaz bir hızla kurtlaşmaması mümkün mü? Ya kurtlaşanların özgürlüğü kuzuların sonu, kurtların mutluluğu sofrasına gelen avının etinin lezzetine ait hazlar olmuşsa tüm bu acımasızlığıyla gerçekler dünyasını nasıl kabullenebiliriz.

Bize gerçek diye sunulanlar insanlığın bir kısmının hür, refah içerisinde ve dolayısı ile "mutlu" yaşadığı, kalan çok daha büyük bir gruhun her yıl açlık, savaşlar, müreffeh azınlığın sofrasına sunulan altın madenlerinin, elmas madenlerinin, zenginlikleri ile kirlettikleri, savaşa boğdukları dünyanın mezeleri olmaksızın, ihtişam dolu piramidlerin yapımında kullanılan Mısırlı köleler gibi siber çağın piramidlerinin taşları altında ezilmekse hiçbir zaman o sofranın müdavimi olamayacak ama belki bu sofranın mezesi olmaya da şimdilik uzak yığınların bu "gerçekle" yaşamasını hangi kudretli illüzyonist sağlayabilir?

Gerçek, California'daki adam için geçici ama tadı hoş, içtikçe tatminsiz bir susuzluk hissi veren kokteyl gibi. Sürekli fazlasını, farklı lezzetleri arzulan ama elinden kaçırma ihtimali çıldırtıcı bir meyvenin zehirli özsuğu. Diğer taraftan aynı gerçek denilen lokma Afrika'da, Afganistan'da, Irak'ta, Filistin'de, Diyarbakır bokhanelerinde, belki evimin sokak arasında, bodrum katındaki adam için ise demir bir leblebi. Yut yutabilirsen.

11 Eylül ile hız kazanan cehennem günleri batılı insan için o çıldırtıcı "mutluluk meyvesini" kaybetme korkusunu ifade ediyordu. Bir gün binlerle ifade edilen insan ister silah lobilerinin tezgahı deyin ister çok ciddi bir El-Kaide örgütü, bir takım insanlar tarafından tehlikeli gördükleri diyarlardan çok uzak bir yerde, medeniyetlerinin korunaklı abideleri içerisinde vuruldular. Aynı hayat tarzını sürdüren milyonlarca Amerikalının, Avrupalının canlı yayında izlediği üzere ortalama bir hayat seviyesinin üzerinde, evi, barkı, arabası, sigortası olan, eğitilmiş, özgür ve dolayısı ile "mutlu" insanlardı söz konusu olan. 11 Eylül gösterdi ki herkes bir gün elindeki bu mutluluk meyvesini kaybedebilir, tek sahibi olduğu hayatı üstelik de ideale yakın oldum dediği bir anda yitirebilir.

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Mutluluğu yitirme korkusu ile cinnetin eşliğinde bekleyen yığınlara şu söylenmekteydi artık: 'Tehdit altındasınız her an bir 11 eylül bir yerlerde tezgahlanıyor olabilir. Mantık bu tezgahı daha eyleme koymadan yok etmeyi, ikiz kuleleri vuracak uçakları daha imal edilmeden imha etmeyi gerektirir. Suç oluşmakta olduğu topraklarda Afganistan'da, Irak'da yok edilmeli. Ve sanal bile olsa cezası gerçek olmalı!' Her ne kadar bu düşünce kendi kabus karakterini kendisi üreten bir süreç olmaya mahkum da olsa gözükse o ki batı toplumu buna ikna oldu. Olmayanlar ise bizler gibi engel olacak bir güce sahip değildi. Böylece yaşadığımız ilk şokun ve gösterdiğimiz güçlü/cılız tepkilerin ardından yarı bilinçli ahlaksız bir oyuna giriştik. Gerçeği manipüle oyunu.

İnsan denilen karmaşık canlı uzlaşmadığı halde baş edemediği gerçeklerle akıl sağlığını yitirmeden yaşamak istiyorsa ya kendini de feda etme pahasına savaşmalı ya da gerçek denilen manzarayı unutmamalı, çizgilerini, renklerini yumuşatmalı. Gerçeklerle çarpışacak kadar gücü olmayan insanlar için değiştirilebilen, dönüştürülebilir bir gerçek olmalı.

Böylece televizyonu, eğlence kültürü ile, mutluluk saplantımıza arz yetiştirmeye, bir taraftan da hazları kara dönüştürmeye uğraşan devasa çarkların arasında bir de dışımızdaki dünyada neler oluyor merakında olan yığınlar için haber bombardımanına yol açacak ikinci bir tezgah ihtiyacı doğdu. Pentagonun cinayetlerinin kitleler nezdinde örtülmesi için gerekli olan masa başında üretilmiş üç gün sonra foyası ortaya çıkacak yalanlar değil, lüzumundan fazla ve yığınla servis edilmiş "gerçek"lerdi. Bilmeyen insan değil, bilgiye boğulmuş bilmediğini bilmeyen insan gerçeği öğrenme arzusunu daha kolay kaybedebilir. Doğru bilgiye yeterince ulaşamayan ancak haddinden fazla bilgiye boğulmuş yığınların zihnini kontrol altında tutmak egemenler için çok daha kolay olsa gerek.

Hepimiz haber bombardımanı altında afallamış, sanal gerçeğin yarı gönüllü köleleriyiz. Televizyonlar, gazeteler, internet alemi öyle çok bilgi veriyor ki artık bizim gibi yığınlar için söz konusu olan geçen hafta Amerika'nın bombardımanında ölen 150 sivilin haberini alamamak değil, aldığımız bu haberin yanında bu haber ile beraber katliam haberinin belki birkaç katı boyutunda bilmem hangi Amerikan enstitüsünün İslam fanatizmi ile ilgili araştırma sonuçlarını, Sarkozy'nin karısının kendi şoförünü nasıl alkolizmden kurtardığı ile ilgili detayları, Amerika'daki son kasırgada evi tehdit altına giren Hollywood yıldızlarının haberini okumak. Gazze'den Mısır'a açılan tünellerde havasızlıktan ölen dört Filistinli'nin haberinin Obama'nın kızına alacağı köpeğin haberi ile beraber servis edilmesi. Üçüncü sayfa haberleri, kene endişeleri, o senenin trend olan pandemi korkuları, hangi sene gezegene çarpacak hangi haddini bilmez yıldızın bilim dünyasındaki tartışmaları. Haz ise haz, korku ise korku, bilgi ise al sana istemediğin kadar.

Mutluluk ve mutsuzluk arasında salınan, kıvranan insanlığın gözünün önünde yok olan halkları görmemek, feryat etmemek için artık çok sebebi var. Öyle bir sanal gerçeklik evreni kurduk ki bazı resimleri biraz öne çıkarmak, bazı manzaraları soldurmak, biraz da üzerine spreyle boyamak püskürtmek yetti de arttı bile.

Bu bir çeşit gönüllü aldatmaca. Şiddetin ve trajedinin de sınırları olmalı hayatımızda diyen yığınların, 'bana ne kardeşim Sarkozy'nin karısının şoförünün kusmuklu alkol macerasından, Svastikada neler oluyor doğru dürüst anlat' diyemediği gönüllü bir kandırılmışlık hali. Sanal gerçekliğin zihnimizi esir aldığı karmaşa evrenine hoşgeldiniz.

Biraz kandırılmak hepimize iyi gelecek!

Ayy bu Müslümanlar da pek çirkin! (Mehmet Yılmaz)

Gençliğimde koşarak giderdim Gırgır almak için. Ablamla kavga ederdik önce ben okuyacağım diye. Bütün karikatüristlerin isimlerini ezbere bilirdim. Beğendiğim bir karikatürün imzasına bakmama gerek yoktu. Çizgisinden hemen tanırdım. Eski Gırgır'ları ve Fırt'ları atmaz ciltletirdim. Yıllar sonra bile güncelliğini koruyan karikatürler vardı içlerinde.

Benim kahramanlarımdı çizirler. Benim Don Kişotlarımdı. Ellerinde kalemleri değirmenlere saldırırlardı. Ne olursa olsun doğru söyleyen erdemli abilerimdi onlar. Limon dergisinde kendi hayatlarını yazdıklarında hayranlıkla defalarca okumuş, ezberlemiştim.

Sultan Ahmet'teki karikatür sergilerini kaçırmazdım. Yabancı sergileri de gezerdim. Rus, Çek ve Polonyalı çizirlerin kitaplarını almıştım. "Kara mizah" diyorlardı onlara. Açılmayan makaslar, kendi anahtarını hapsedmiş asma kilitler... Baskıcı rejimlerinin açmazlarını anlatırlardı.

Don Kişot abilerim artık değirmenleri yenemeyeceklerini anladılar galiba. Kalemleriyle benim üzerime geliyorlar. Namaz kılariken sırtımda bir acı hissedersen biliyorum kim batırıyor o kalemi sırtıma. Huzurla ezanı dinlerken birden midem bulanırsa biliyorum o satılmış mürekkebin iğrenç kokusu nereden geliyor.

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Yıllar var almıyorum sizin dergileri Don Kişot abilerim . Çünkü sizin dilinizi sizin kadar iyi biliyorum. Bezgin Bekir'in, Hain Evlat Ökkeş'in Muhlis Bey'in "çirkinliği" ile bana, aileme reva gördüğünüz bir değil, gençler görmüyor ama siz ve ben biliyoruz. Aptal ve çirkin(!) Müslüman ben Mehmet hakkımı da helâl etmiyorum. Gözünüze, dizinize dursun harçlığımdan biriktirip size verdiğim.

MY

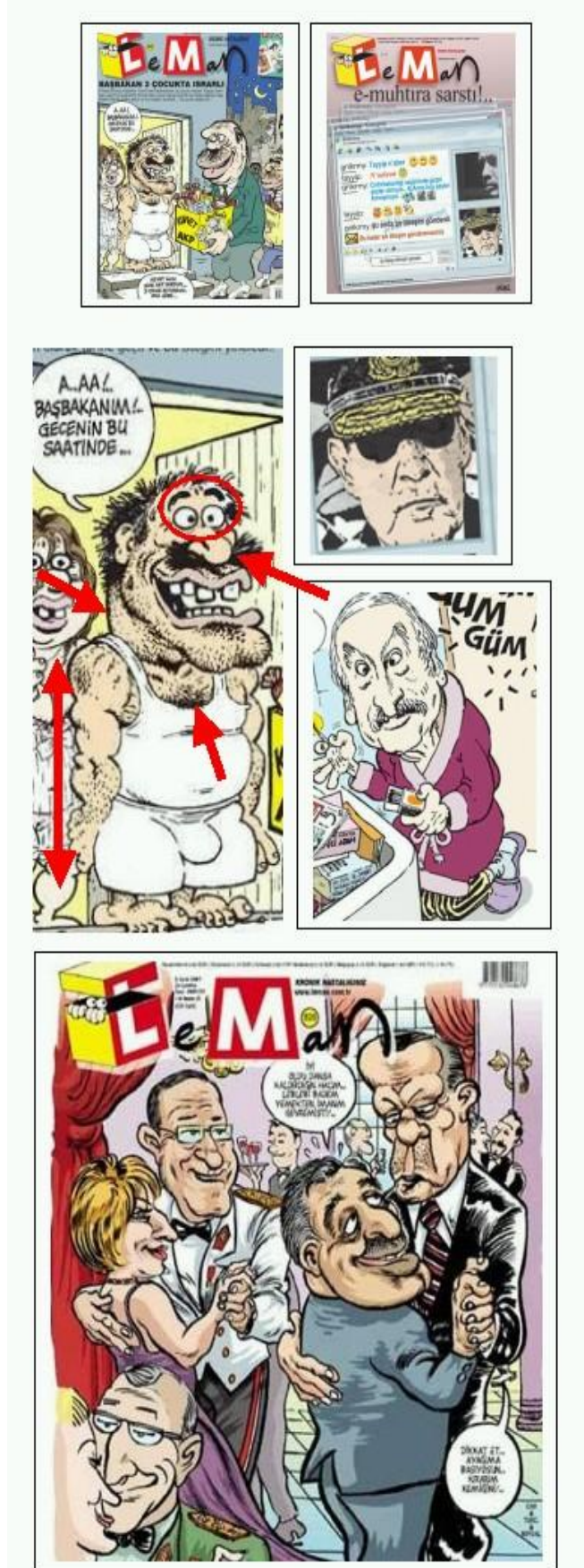
[Nurhayat](#) mizah dergilerinin gerilemesini mizahçıların tek taraflı espri ve çizgilerine bağladı [Asker güzel sen çirkin](#) adlı yazısında. Haklı bulanlar oldu ama itirazlar da geldi. **"Karikatürist herkesi çirkin çizer, onun işi bu"** diyen okurların ne kadar haklı olduklarını görmek için nette biraz gezdim.

Karikatür, mizah hatta geniş anlamıyla sanat, insanların kendilerinden ve kendi yaşamlarından yansımalar aradıkları bir faaliyet. Acaba Türkiye'de yaşayan insanlar ile karikatüristlerin bakışı arasında bir uçurum mu var? Mizah dergilerinin zayıflaması yoksa bu sürecin bir belirtisi mi?

Gerçeğin coğrafyasını okuyamayan siyasetçiler gibi gazeteci ve mizahçılar da kaybolup gitmeye mahkûmlar kanaatimce. Gemilerle dağlar aşılıyor, at ile eşek ile suyun üzerinden geçilmiyor. Halkı özeleştiriyen çağırarak başka şey, onun varlığını dayandırdığı değerleri aşağılamak başka.

Bir siyasi parti liderini veya namaz kılan isanları, tesettürlü kadınları çirkin çizip genel kurmay başkanını "yakışıklı" çizmek elbette bir suç değil. Ama oy alamayan bir siyasetçi gibi dergisini satamayan mizahçı da biraz düşünmeli, **"yoksa ben halkımdan bu kadar koptum mu?"** diye sormalı kendine zaman zaman.

Turumuza başlayalım şimdi.

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Göbeğini kaşıyan, uzun kollu ve kıllı... Bu sözler size bazı köşe yazarlarını hatırlatıyor mu? Bu adam gecenin bir saatinde Tayyip Erdoğan'ı görmekten mutlu olmuş. Belli ki AKP'ye oy veren biri. Kollarının belinin altına kadar inmesi, kıllı göğsü, goril gibi birbirine yakın gözleri var. Daha çok gorile benzesin diye ense ayrımı yapılmamış, kafatasının arkası doğrudan sırtına bağlanmış.

Ergenekon mağduru(!) İlhan Selçuk'a bakalım şimdi. Gözleri şaşkı ama gerisi idare eder. Bıyıkları düzgün. Bizim gorilin bıyığı sanki burnundan çıkıyor. Normal. Nerde onda o zerafet?

Çağdaş ve laik genelkurmay başkanının da bir boynu var. Bakın karısı ile ne güzel dans ediyor. Arka planda ve sol alt köşede yine çağdaş ve laik subaylar eşleriyle gülümseyerek dans ediyorlar. Ne kadar da yakışıklılar. Bir de Gül ve Erdoğan'a bakın. Dedik ya dindar veya AKP'li olmak insanı çirkin yapabilir diye. Gül ve Erdoğan'ın üst dudakları olabildiğince kalın ve kıllı tutulmuş ki iyice maymun veya goril tipi birşeye benzesin. Komutanlar ise sanki ağdalı. Cillop gibi.

Normal. Karikatüristlerin gözünde Müslümanlar evrimlerini tamamlamamışlardır henüz. Tam evrilmiş olsalardı dini terk etmeleri gerekirdi.

Çok mu sert buldunuz bu analizi? Paranoyak?

Benim çocukluğumda dükkanlarda bir resim asılı olurdu: "Veresiye veren, peşin veren". Bu resimde iki tüccardan veresiye veren sefalet içinde, öteki ise zengin. Bunu asan esnaf ima yoluyla "**sonra veririm filan yok, herkes peşin ödesin**" demeye getirirdi. Şimdi şu karikatüre bir bakalım: Solda çağdaş ve laik cumhuriyet kadını, başı elbette AÇIK. Ama aynı zamanda gözleri de AÇIK, saçları da. Sağda ise (sağcı?) başı kapalı bir kadın. Mutsuz. Soldaki bulutların arasından ona bakan Ata'ya gülümsüyor. Sağdaki kadın ise gülmüyor. **Kara** kaşlarından esmer olduğu anlaşılıyor. Arap gibi? **Kara** çarşafı, **kara** kaşları, **kara** fikir ve inançları var belli. Geleceği de **karanlık**.

Soldaki İzmirli ya da Trakya? Ama sağdaki Doğulu. Boynu yok. Kalın kaşları ve öne uzanan çenesi ile evrimini tamamlamış havası mı verilmiş? Göz kapakları yarıya inmiş, göz altları kırışmış. Kocasından dayak da yiyordur bu şimdi. Dindar Müslüman ya. Ama ne önemi var? Karikatürist Nuri Kurtcebe onu zaten yok saymış bile. "Olmak veya olmamak..."

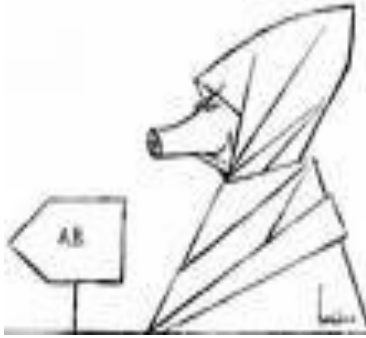
Dedik ya karikatürcülerin gözünde İslâm insanları çirkinleştiren bir din. Bir de Cihan Demirci'nin gözüyle bakın duvarına Kâbe'nin resmini asmış olan şu ilkel adama. Kollarından neredeyse önünü göremeyecek durumda. Hormonal bir dengesizlikten mi muzdarip? Yoo. Adam dindar. Evrimini bitirmemiş. Gözler yapışık. Eller de kıllı. Acaba geri olduğu için mi Müslüman yoksa Müslüman olduğu için mi böyle maymunlaşmış? Karısının gözleri yapışık, o da maymun gibi. Zaten genetik olarak kızlarına da geçmiş.

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Çok fazla söze gerek yok aslında. Dişlek, gözleri yapışık, kıllı, koyun gibi dindar ve esmer Müslümanlar (= kara çarşaf? Kara bir gelecek? Kara bir din?) ülkeyi ele geçiriyor.

Zorla başı bağlanan pırl pırl (sarışın ve mavi gözlü) gençler, çocuğunu bu gerici ülkeye getirmek istemeyen nedense yine sarışın bayanlar, robotumsu, tektipleştirilmiş dindar kızlar...

Mizah dergilerinin satışları düşüyorsa Türkiye kendini ve inançlarını böyle görmüyor demektir. Eğer siz bu dergileri zevkle okuyor ve bu fikirleri destekliyorsanız belki de yaşadığınız çevre ülkenin geri kalan kısmından izole olmuş, elit hatta elitist bir çevredir. Türkiye'ye hoş geldiniz. Artık "bilmiyordum" diyemezsiniz :)

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Gül'ün türbana serbestlik kazandıran anayasa değişikliğini imzalaması K. Irak harekâtına denk getirildi.

Ekmek arası merhamet (Mehmet Şarman)

İçinde bulunduğumuz kültürün iyilik anlayışı, bana çok sakat ve bayağı geliyor. Cennette bir metrekaşe kapmak için dilencinin suratına fırlatan bozukluklar; ya da ışık geçirmez bir gelecek için bankaya yatırılan para gibi algılanıyor iyilik. Bu yüzden ebeveynlerimizin bize bakmalarına karşılık, kendimize az biraz geldiğimizde beklentileri ayağımıza pranga gibi dolaşır, hayatımız boyunca sırtımızda taşıyacağımız bir kambura dönüşebiliyor. Vicdanımızın en geniş sahasına aksi bir ihtiyar edasıyla kurulan, söz konusu yıkıcı beklenti, kendine has kıskançlık ve bencilliğiyle “olaylara karışma ha” direktifiyle tüm yabancıları kovalarken, vicdanımız da bu dar sorgulamalardan kurtulup, olması gereken yere hep uzak

kalıyor. Kaldı ki iyilik yapmak kolay olmadığı gibi herkesin herkese iyilik yapabileceğini de söylemek çok zordur. Yaşlı bir insana arabada yer vermek, komşunun ağır poşetlerini taşımak, adres sorana uzatılan bir parmak olmak, borç para verip, kamçısını hazırlamak gibi basit günlük yardımlaşmalar birer iyilik olmaktan çok uzak şeyler. Yardımlaşma, gündelik hayat içerisinde karşılıklı yaşamımızı kolaylaştıran bir takım gereklilerden başka da bir şey değildir. Kaldı ki bu dahi yapılamıyor. Oysa iyilik, en başta derin bir kavrama gücünü, anlayış sezgisini ve karşılık beklememe erdemini gerektiriyor. İlişki de bulunduğumuz insanın, genelleştirsek toplumu ve evreni anlayıp, potansiyelini, en derin ihtiyaçlarını görüp, bunun ortaya çıkarılması, yolunda yürümesi için destek olmak iyiliğin kapısını tıklatmaktır. Buraya kadar gelen bir insanın yapacağı fedakârlığı, minnet etmenin ateşinde kül etmeyeceği de açık bir gerçektir. İyilik yapabilme yeteneğine sahip olmak aynı zamanda bir liyakati, denkliliği gerektirir. Bir dosta, bir arkadaşına, ya da herhangi birine bu şekilde bakmak, biraz da bizim içimizde “o değerlere” duyduğumuz sevgiden kaynaklanır. Bu iyiliğin her iki tarafı da tatmin eden yoğun bir eylem olduğunu gösterir. Yaşama değer veren biri için, yaşamı koruma çabası aynı zamanda kendini de koruma çabasıdır. Bu bir bencillikten öte, daha çok geniş bir ufkun, evrene sahiplenme tutkusunun bir işaretidir.

İyilik sandığımız birçok şeyi öldüren de minnet duygusudur. Bunu her gün o kadar çok görüyoruz ki, bir birine minnet edenlerin, haklı çıkma endişesinden bin dereden su getirenlerin bolca yaşadığı bir ülke burası. Haklı olmaya bu derece ihtiyaç duyanların kötü bir suçluluk duygusu altında ezildiğini de hesaba katmak lazım, ayrıca. Başbakanı bir yol asfaltlatmasını, suyunu onarmasını basit bir ihtiyaç olduğunu unutup, görev duygusundan, yardımlaşma mertebesine çıkarıp, eşi benzeri bulunmaz bir iyilik abidesi olarak görebiliyor. Ve bir çok politikacı, bunu ancak kendilerine kayıtsız şartsız bağlı kaldıklarında verilecek bir hizmet(!) olduğunu pişkince söyleyebiliyor. Böylesi çarpık bir mekanizmanın devamı da, iyilik yapanlar kadar, iyilik yapılanın da aynı düşüncede olmasıyla

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

sağlanıyor. Kendisine iyilik yapıldığını düşünenin, asla yapılanın hafifliğini göremeyip bu ağır minnet duygusu altında ezilmesi, yönetenlerin hep işine gelmiştir. Hatta çoğu zaman iktidar bu yanılsamayı kullanarak, avucundaki, *alın teri, sorumluluk, şeref borcu* gibi kavramlarla tepemize öpülecek “bir baba eli” kutsallığıyla kuruluyor. Yaşam alanımız, daraldıkça daralıyor.

Son zamanlarda bunları bana tekrar düşündürten “İbo Şov” programına katılan Yıldız Tilbe ile İbrahim Tatlıses arasında geçen ve bu çarpık anlayışın en somut örneği olacak kadar, yaşanan açık tartışmaydı. Kendi programına katılan Yıldız Tilbe’nin şarkılarını sahnede kendinden başka hiç kimsenin varlığına katlanamayan isterik, bencil bir adamın kabalıklarıyla ikide bir bölüp, Yıldız Tilbe buna bozulunca, İbrahim Bey, çıkınındaki iyilikleri dökmek zorunda kaldı. Tilbe, dayanamayıp bunun yapmaması gerektiğini ısrarla söyledi. Tatlıses ise, insanın en mahrem duygularından tutun, zaaflarına kadar her şeyi, bir espriye malzeme olarak kullanma hakkını lahmacunların gücüyle çoktan satın aldığı için; bayan sanatçıyı deyim yerindeyse hiç tınlamadı. Tilbe’nin imparatorun bir sorusuna (kabalığın Everest’ine) şarkıdan sonra, geciktirerek cevap vermesi gerilimi iyice artırdı. Bir kadının erkeğe öyle ya da böyle, istediği her anda cevap vermesi gerektiğini düşünen, üstelik “misvakla terbiye etmekten” topuğuna sıkmaya kadar terfi etmiş İbrahim Bey, kabalıklarına ara vermedi. Midesindeki acılı çiğ köfteyi çıkardı sonunda. “Ben vakti zamanda seni dövmekten kurtardım, sen hala bana nasıl cevap verirsin” kabilinden iyiliğine karşı, kendisine yapılan nankörlüğü kınadı. Hayvanlar dahi böyle durumlarda türdeşini korurken, Tatlıses bunu öyle bir minnet duygusuyla pekiştirmiş ki, Tilbe ve diğerlerine de yapılanı asla unutmamak, gözlerde bir kara perde, dilde bir kekemelik olarak taşımak düşmüş. Yaptığı şey’in ne kadar iyilik olduğuna, değinmek artık gereksiz. Yalnız Yıldız Tilbe’nin de aynı minnet duygusundan payını aldığını son derece cılız çıkan sesinden gördük. İki toplum insanın kendi iyilik-minnet yanılsamaları içinde gırtlaklarına kadar çamura battıklarını, İbo’nun söylemlerine seyircilerin alkışları eşliğinde ekranlarda canlı izledik.

Bu anlayış(sızlık) sadece İbrahim’in sorunu değil, aydınından tutun, doktoruna, ve politikacısına kadar çoğumuzun çıkmazı. İyilik yap at denize, balık bilmesi Halik bilirden , bir had bildirmeye varan bir bakış. Bu yüzden bazı şeylerin kökten değişmesi için büyük bedelleri veriyoruz. Bir türlü muhalefet yapıp, layık olduğumuz bir hayatı yaşayamıyoruz. Bugün, Tatlıses’in kabalığını kınadığını sanan nice politikacının yaptıkları birbirine çok yakın şeyler. Beyaz eşya dağıtarak, ya da seçim yaklaşınca hummalı bir yol, kanalizasyon çalışması yapan tüm belediyeler, hepsi de bize aynı oyunun paçavraları gözüyle bakıyorlar. Adeta “biz size değil, hayatlarınıza, dilinize özgürlüğünüze değil; sadece oylarınızı talibiz; ve siz bir mühürden, bir kağıt parçasından daha öte değilsiniz diyorlar” . Bunları İbrahim Tatlıses’le bol acılı bir çiğ köfte partisinde bir araya getirip, ne zamana kadar fasıllarına, çiğ köftelik sözlerine kulak kabartıp, şakşakçılık yapacağız.

Gazeteci içeri, insanlık dışarı (Özlem Yağız)

[... Ölen parti başkanının yeğeni ile röportaj yap şimdi de muhabir bozuntusu. Ama hemen verme acı haberi. Biraz konuşsun sonra tek tesellimiz hala hayatta olması derken yeğen mikrofona pat diye maalesef şimdi haber aldım ölmüş dayınız de. Genç adam ağlasın, sen kamerayı suratına zumla. Görüyorsunuz yıkıldı yeğeni, burada insanların hali çok kötü falan diye zirvala dur bir yandan. İnsanlar canlı yayında yakını ölen biri nasıl kahredilir onu görsün...]

Ahhh ölüyom der esas oğlan, felaketim olacak bu aşk.

Kavuşamazsam ince hastalık, kesin beni bekleyen. Ana valla bir daha evlenmem billa bir daha evlenmem. Yeminle torun tosun yüzü göremezsin. Bir de komşu Necla Teyzeleri vardır aşk filmlerinin:

- Valla oğul kız güzel ama aldanma, fena halde fingirdek, gizli sıtmanın teki, bak söylemedi deme. Kaç yıllık teyzenim senin hiç kötülüğünü ister miyim?. Ne canlar yaktı sen bilmezsin onu. Gel seni helal süt emmiş bir kız ile evlendirelim.

Aptal aşık aşkından vazgeçer mi, eşeğin aklına karpuz kabuğu düşmüş bir kere. İlla yiyecek. Necla Teyze evden kovulur, fettan kızla evlenilir, kız önce anayı def eder, sonra oğlanı sefahate alıştıırır. Esas oğlan hapse, yufka yürekli ana dilenmeye, esas kız yeni kocaya, helal süt emmiş kız Sarayburnu'ndan serin sulara.

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

-Ne ağlıyorsun hanım kendi etti kendi buldu,

- Fattan karı, gebersin inşşallah!

- Sen geberme emi. Frigofriktir, patlamış mısırdır ocağıma incir ağacı diktiniz gene. Nene gerek senin açık hava sineması bu mevsimde. Cumhuriyet balosu imiş, bando takımı imiş dertleri mi bitiyor sıpaların. Neymiş giyecekler simli kırmızı soytarı kıyafetlerini, iki düttürüp valinin önünden geçerken davul sopasının ucunu valinin alnının ortasına doğru tutup dik dik bakacaklar. Vali de el sallayacak. Hindi gibi kabaracak devlet erkanı. Soytarı kıyafetleri dolaba, biz bu ay da “bana mesai yaz, bana mesai yaz” diye suratsız şefin peşine. Çocuk ta işedi üstüme zaten!

Kaderin böylesi. Kocandan yediğin onca zılgıtı mı yanarsın, gecenin bu saatinde sidikli çamaşırları mıncıkladığına mı? Halbuki az önce ne güzeldi. Tarabya’daki otelin önünden genç kız hülyalı gözlerle denize bakıyor, Zeki Müren ellerini kavuşturmuş daha da hülyalı gözlerle kızın sol omzunun üstünden iyi sıhhatte olsunlara bakıyordu. Yok böyle olmayacak, Nefise aldı, Zehra aldı, Firdevs bile aldı. Yürüyüşleri değişti kadınların. Gazetede ilanda kocası ile mutlu gülümseyen sarışın pileli etekli kadına benzemeye başladılar. Ne güzel ilandaki resim. Kadın gülümsüyor, kocası koltuğunda gazete okurken gülümsüyor, oğlan masada hem ders çalışıyor hem de gülümsüyor. Baş köşede televizyon. Televizyon geliyor hepsi gülümsüyor. Medeniyet tabi. Karar verdim bize de gelecek. Önce televizyon gelecek sonra Falkonetti, Pamela, Sue Ellen, kocam için Pele sonra oğlana He Man, Voltran, küçük kıza Georgia gelecek. Stüdyo Pazar gelecek sonra, Ssshwepes bira bu kapağın altındadır gelecek, hem bak ramazan da ramazan programları gelecek, on yüz bin baloncuk bile gelecek. Yalan Rüzgarı gelecek; altının ikili permütasyonu halinde iki kardeş bir baba değiş Allah değiş tutkulu aşklar gelecek. Hele o isaura ile başlayan Brezilya dizileri bir gelecek pir gelecek. Cırtlak BBG kızları, kırmızı noktali ailenize sapık mı lazım programları, hepsi bir örnek sarışın Mehmet Ali kurbanları gelecek. Ah ne ciddi ne ciddi, bir avukat bir kendisi çıkanlardan daha zirdeli psikiyatrist bir de onlardan daha hınzır deli sunucunun sağa sola şarlayarak sunduğu kadın programları gelecek. Seda Sayan’ın poposu gelecek sonra, her şarkıda arkasını dönüp bir sağa bir sola. O popo bir elma krom çayı içip küçülecek sonra bir bakmışsın geri büyüyecek. Yıllar ve yıllarca nasıl küçüldü nasıl büyüdü öyküsü anlatılacak. Her sabah zamanında almazsak kimbilir neler olur düşünmek bile istemediğimiz antibiyotikler gibi her sabah Seda şöyle bir dönecek popo sallanacak ha sallanacak. Ön sıra tombulları hem iç geçirecek hem gerdan kıracak hem alkışları ile Seda’nın poposunun ömrüne ömür katacak. Sonra en zayıf halka gibi kültür fıskırtan programlar gelecek. Elinde kırbaç kabus kadınlar ciyak ciyak bağırıp bilgi yarışmaları ile didecekler beynimizi. Dur bitmedi reality showlar da gelecek, kamera eşliğinde basılan özel hayatlar, habire habire aman ne kadar mutlu mutlu Laila dan çıkarken hihihhi diye kaçışan tiki giriller, boylar geleceek, gelecek. Hocam mandık olarak diyerek başlayan, pastırma kokan çiş muhabbetinden kürt meselesine her şeyin masaya yatırıldığı spor programları, a bir de habire habire içinden kıl çıkan yemeklerin yapıldığı, yemeğin şirret elinden çıkanı makbuldur programları ve bu hafta iyi aşığılmazsan hatırım kalır yarışma programları da gelecek.

Çin Seddi yıkıldı bir kere tüm Ye’cüc Me’cücüler içeri. En güzeli ne gelecek biliyor musun canım yavrularım, size özel duygusuzluklar, gargamel kılıklı muhabirler, ankiromenler gelecek. Bohçacı kadın gibi durmadan bağırarak cinler padişahı “acı var mı acııı”

Var var. Varsa göster o zaman. Sınır ötesi operasyonları safari avına gidilen bir neşe içerisinde anlat bizlere muhabir bozuntusu. Fonda mutlaka heyecanlı bir müzik de olmalı.

Ölüyoruz milletçe başkalarının acılarını seyretmek için. Ben ölüme aşığım ya, ben ölüme aşık

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

olmasam sen ölüme aşık olmasan nasıl çıkar çıkması gerekenler çıkmak için Ergenekon deldikleri yerlere.

Ölüyoruz acı görmek için. Hadi düşen uçaklara koşan vefat etmiş insanların yakınlarının burnuna sok mikrofonları, kameraları bebeklerinin üzerine zumla. Anneyi sıkıştır, kovala, ölen kocanız mıydı, başınız sağolsun bu çocuğun babası mıydı yani. Oh! pardon vah vah, kadın kaçsın sen kovala. Kovala kovala bak kadın ağlıyor. Ne iyi, ne ala!

Bugün de helikopter düşmüş şansımıza. Ölen parti başkanının yeğeni ile röportaj yap şimdi de muhabir bozuntusu. Ama hemen verme acı haberi. Biraz konuşsun sonra tek tesellimiz hala hayatta olması derken yeğen mikrofonu pat diye maalesef şimdi haber aldım ölmüş dayınız de. Genç adam ağlasın, sen kamerayı suratına zumla. Görüyorsunuz yıkıldı yeğeni, burada insanların hali çok kötü falan diye zirvala dur bir yandan. İnsanlar canlı yayında yakını ölen biri nasıl kahredilir onu görsün.

Sıkıldınız mı çocuklar bu kanaldan, öbürünü açalım. Hay Allah orada da helikopter kazası varmış meğer. Ankıran men en titrettiği sesi ile hüznü bir de müzik koymuş, eğer arama kurtarma çalışmaları zamanında sonuç vermesi idi bu beceriksizlikler olmasa idi şimdi iki çocuk babası muhabir arkadaş ve üç çocuk babası Erhan bey hayatta olacaktı. Bu çocuklar yetim kalmayacaktı diye anırmakta. En titrek sesle anırılmalı böyle durumlarda ki vefat edenlerin yakınlarının şöyle iyice bir içi yansın.

Kahrolsun dursunlar. Maksat her ne ise o olsun.

Hasılı evime televizyon girecek, salonumda bir puşt zulası olmalı, olacak. Ceyar gelecek, ankıran men gelecek, mecüc çıkacak. Mecüc çıkacak, yecüc girecek. Aralarda Seda'nın poposu sallanacak. Yecüc çıkacak muhabir acılı eş kovalayacak. Fonda aynı iğrenç ses bağırarak. Acı var mı acııı!! Acı bitecek Seda'nın poposu sallanacak. Fotoğraftaki pileli etekli kadın, koltuktaki gözlüklü kocası, masada ders çalışan oğlan sararmış resimlerde hep gülecek. Bando mızıka takımları ile başlayacağız yürüyüşe bir ufak Anadolu ilinden, devlet erkanı selam verecek sopayı uzattığımda onlara. Akşam babam frigofrik alacak açık hava sinemasında. Sabaha karşı Muhammed Ali Clay'in dünya şampiyonası maçı var, iyi ki almışız şu televizyonu. Rengarenk izliyorum nice zamandır tüm bu güzellikleri. Hoş geldiniz tüm yecüc mecücler. Hoş geldiniz. Buyurun, buyurun içeri.

Siz içeri, insanlık dışarı.

Müptezel Basın Dibe Vurmuş Dediler, Sasırrrdım! (Özlem Yağız)

Zira o kadar derindi ki saygıdeğer basınımızın yıllardır inmekte olduğu derinlikler ve bu derunumuza dalışlar sırasında bize reva gördüğü travmatik şoklar bir türlü inilmez, bu inişlerin sonu gelmez sanırdım.

Ben ol da gör demiş Seyit Göktepe bir türlü başlamaya fırsat bulamadığım hikaye kitabının adına. Kitaba başlayamadım ama her an kavgaya başlayabilirim bu yazarla. Hayır asıl sen KADIN ol da gör bakalım diyesim var dilimin ucunda. Üstelik onca tanıdığım iyi kalpli erkek ‘cinsli’ insanın kalbini kırma pahasına, daha da kötüsü “zaten siz hepiniz gizli feministsiniz! Aha da sen de feministsin işte” diye dillere düşmek pahasına. Hey gidi müptezel basın, yıllardır zulmü tek bir boyuta indirgemeyelim, dünyadaki kötülüklerin, haksızlıkların, acıların altında hep aynı günah keçisini aramayalım, şiddeti sadece erkek şiddeti olarak

müşahhaslaştırmayalım diyen benim gibi birini bile bugün bu noktaya getirdin ya helal olsun.

Kazancın kutsal oluşunun göstermelik de olsa tek bir şarta bağlandığı bir toplumda vergilendirdiğin her şeyi öpüp başına koyman gerekirken eleştirmek gibi bir hadsizliğe düşmek yürek ister. Eğer bir de “çağdaş” bir kisve taşıyorsan biraz da sıkır! Sen ki kurtarılmış, şu günlerde biraz trend olsa da çarşafından arındırılmış ve dahi her 19 Mayıs töreninde stadlarda etek boyları ile doğru orantılı olarak özgürleştiğine inanılmış bir Türk kadınısın. Nene gerek senin güzide medyamızın BBG evlerini, insanları bağırtıp yalvarttığı üç kuruşluk maddi çıkarlar uğruna aşağılayıp yerin dibine soktuğu “yarışma programlarını”, ‘olmadı Nazan Hanım olmadı bu toka o çantaya hiç uymadı al sana on üzerinden iki puan” görgülendirmelerini eleştirmek. Niye kardeşim gazete adı ile açtığım internet sitelerindeki açık seks shopların taaruzuna uğramaktayız milletçe demek. Her gün ‘Ay aman Allahım!

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Bu kadar da ahlaksızlık olur mu, asacaksın keseceksin, hadım edeceksin’ diye yorumlar düşülen tecavüz, taciz, enstest haberlerinde sizin de bu kalça, baldır “haberimsilerinizin” suçu yok mu sorusunu sormak.

Tecavüz haberlerini bile verirken neredeyse tecavüzcünün verdiği kadar zarar verebilmek, bütün bu kadınları sözde flulaştırılmış fotoğrafları, kimlikleri ve hatta bazen açık adresleri ile beraber “vurun kahpeye” ya da “buyurun kahpeye” servislerine sunmak, işin sonu başından belli bir yola girmeyi göze alamayacak sayısı meçhul tecavüz mağduru insanı sessiz sedasız, polise bile gitmeye cesaret edemeyecek halde çilesini çekmeye mecbur bırakmak da müptezel basınımızın hayatlarımıza sunduğu benzersiz hizmetlerden nasıl olsa.

Bu yaratıcı haksızlıklar hiyerarşisinde bir de teni daha kara isen yani hem kadın hem de Özkökgillerin babaannesi de öyleymiş yaaaa! misali bir kadın isen elbette alacağın başka paylar da vardır gitgide derinleşen gazeteci maharetleri çukurlarında. Elde kamera okul, hastane koridorlarında kovalanan, ne tür bir sadist zevki tatmin amacı ile verildiği bir türlü anlaşılamamış ‘okul girişinde ağlayan türbanlı’ galerilerine konu olan, bilmem hangi şehirdeki bir mağdurun kaybedilmiş organını fatura edebileceğiniz, sonra da bir ay pardon yanılmışız (iftira etmiş mi deseydik) denilebilecek nesnesindir belki de.

Çıkmadık candan umut kesilmez sözünü çıkmadık cana eziyet çareleri tükenmez olarak algılayan gazetecilerimiz hakkında kimilerine dibe vurdular artık dedirten nokta da can çıktıktan sonra da sürdürülebilir eziyet ve çıkan canın kalan yakınlarına da dağıtılan acı olsa gerek.

Siz bakmayın kimi gazetelerin televizyonlara ‘biz kocaman bir aileyiz’ diyerek fiyakalı ilanlar vermesine, kanaatim odur ki ekonomik kriz kendilerini vurduktan sonra aileler birleşti küçüldü, soğan cücüğü kadar kaldı. Tasarruf tedbirleri sebebi ile üç gazete, tek muhabir, tıpkısı haber kampanyasına başladılar. Ve sanırım yine sırf bu yüzden 10 aralık tarihli tecavüz ve cinayet haberini Hürriyet, Milliyet ve Vatan gazetesi hemen hemen aynı kelimeler ve çok ufak detay farklarıyla verdiler. Üç gazetenin de 10 Aralık tarihinde ismini ve fotoğrafını açıkça yayınladıkları maktul Bursa’ da bir ormanda tecavüz edilerek parası ve telefonu gasp edilmiş 51 yaşında dört çocuk annesi bir kadın. Cesedinde 33 bıçak darbesi varmış ve boğazı kesilmiş. Haberde anlatıldığına göre kadının cebinde canilerden birinin kartviziti bulunmuş. Kimliğin izini süren polis üç kişiyi yakalamış ve onların ifadelerini almış. Gazetelerin cinayetin sırrı çözüldü dediği haber de bu ifadelere dayanıyor. Vatan gazetesinin başlığı ‘Cinsel ilişkiye girip boğazını kestiler’ Milliyet’in ise ‘Ne biçim erkeksin deyince boğazını kestiler’ . Bu kadını 33 kere bıçaklayıp boğazını kesen zanlıların iddiasına göre kadın içlerinden biri ile uzun zamandır “aşk” yaşamaktaymış. Sonra üç kişi ile beraber ormana gitmiş önce biri ile sonra öteki ile sonra da üçüncü ile beraber olmuş. Ama üçüncüye sen ne biçim erkeksin ile başlayıp benim haya ettiğim ama bu gazetelerin kullanmaya haya etmediği lafları sarf edince karşısındaki şahıs kızıp onu bıçaklamış. Arkadaşları da yardım etmiş sonra kadını yine cezalandırmak için olsa gerek bir de cep telefonu ve parasını çalıp içmeye gitmişler. Tabi burada bizim cinayetin sırrının çözüldüğüne inanan haber kaynağımız uzun zamandır aşk yaşanan birinin kartvizitinin taşınmasının eski bir Anadolu geleneği olup olmadığını, bir insanı 33 kere bıçaklayıp boğazını kesen bir insanın ifadesine güven olup olmayacağını, böyle garip ilişkiler için ormanlık ıssız yerlere mi gitmek gerektiğini ve en önemlisi de böyle bir sebep için üç adamın neden üç bıçakla oraya gitmek durumunda olduğunu hiç sorgulamamış. Ama oldukça becerikli ve tecessüs sahibi acar gazetecimiz başka marifetlerini son derece ustalıkla yerine getirmiş. Mesela bu gazetelere basılmak üzere maktulun çarşafı bir resmini bulduktan sonra haber arasında ‘öldürülen kadının günlük hayatta türban taktığını’ da olur ya bu resimden belki anlayamayız diyerek iyice vurgulamış. Böylece maksat yerini bulmuş ve bu gazetelerden bu vurguyu kullanan iki tanesinin ve kullanmayan üçüncüsünün yorum sayfasına saldıran bir dizi hödük ölen kadının namusuna, şerefine, başörtüsüne bir güzel ifrazat salgılama fırsatını bulmuşlar. Dört çocuğu ve sevdikleri okusun diye! Belki de ölen

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

kadının şahsında ‘türbanlı’ denilen insanlar da bu ifrazattan payını alsın diye.

Ömrünü iyi kötü bu ülkede geçirip söz konusu basını takip etme bahtsızlığına ermiş bir insanın zaten bu gazetelerin 33 bıçak darbesi ile öldürülmüş, boğazı kesilmiş bir kadıncağıza ve geride kalan yakınlarına herhangi bir sorumluluk duygusu taşıyabileceğini düşünmesi had safhada safdillik olurdu. Ama ne oluyor ki, artık bir kadının ‘türbanlı’ olduğunu görünce ölüsünü de edeplice uğurlamayı başaramayacak kadar ilkelleşiyor, en basit ahlak ve vicdan duygusundan mahrum kalıyorlar? İşte bana müptezel basının dibe vurduğunu düşündüren nokta da budur!

Ahmet Kaya cinayeti ve Ertuğrul Özkök (Rasim Ozan Kütahtyalı)

“Önümüzdeki günlerde bir albüm çıkarıyorum. Kürt asıllı olduğum için Kürtçe bir şarkı yapıyorum ve Kürtçe bir klip çekiyorum. Bu klipi yayınlayacak yürekli televizyoncuların olduğunu da biliyorum...”

10 Şubat 1999’da MGD ödül töreninde bunları söyledi Ahmet Kaya... Yuhalamalar, tacizler altında masasına gitti. Masasında uzatılan mikrofonlara da şunu söyledi...

“Her zaman Türkiye’nin bölünmez bütünlüğünden yana oldum. Binlerce yıldır böyle yaşamıştır bu ülke, binlerce yıldır da böyle yaşayacaktır diyorum ama Kürt realitesini sahiplenmek, kabul etmek zorundadır bu ülke. Bunu söylüyorum bu kadar yani...”

Devletin artık resmî bir Kürtçe kanalı var... Bu devletin başbakanı bu kanalı Kürtçe sözlerle açtı. İktidar partisinin milletvekili canlı yayında devletin Kürtçe kanalında Kürtçe bir şarkı söyledi... Bu devlet kanalında bir sürü Kürtçe klipler dönüyor... Kaya’nın dediği gibi Kürt realitesini kabul etmek zorunda kaldı bu devlet... Ama kabul etmek zorunda olmamalıydı, Cumhuriyetin kurulduğu günden itibaren öyle kabul etmeliydi zaten... Haklarımızın ve özgürlüklerimizin devlet tarafından biz yurttaşlara “bahşedilen” bir lütuf olmadığını bilmek zorundaydı Cumhuriyetimiz, ama bilmedi... İnsan olmamız sebebiyle doğuştan, vazgeçilemez ve devredilemez bir şekilde o haklara sahip olarak doğduğumuzu bilmeliydi... Elimiz, ayağımız, gözümüz, burnumuz neyse haklar ve özgürlüklerimiz de odur. Bu Cumhuriyet kendi yurttaşlarının doğuştan varolan ellerini yok saydı... Bu yok sayılma nedeniyle o eller silaha yöneldi... O eller silaha ve şiddete yöneldikçe de o eller kirlendi... İş karmaşıklaştı ve bugünlere kadar gelindi...

Bu feci gecede ve sonrasında yaşananlara odaklandık geçtiğimiz çarşamba Mahmut Övür ile sunduğumuz *Politik Performans* programında (*Kaçırınlar için bugün tekrarı var,17.30,Kanal T*) konuşumuz da Gülten Kaya idi. Detaylı olarak hiç montajlamadan o günün görüntülerini izleyicilerle

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

paylaştık... Net bir biçimde görülüyor ki ortalık tam durulmuşken herkesi tetikleyen davranış Serdar Ortaç'ın şarkısının sözünü değiştirip *"Bu vatan bizim ellerin değil"* diyerek Kaya'nın masasına bakması olmuş... O andan itibaren, içindeki ırkçı kini kusmak ve Ahmet Kaya'yı linç etmek isteyen herkese cesaret gelmiş ve saldırmaya girişmişler... **Serdar Ortaç fiilen bu linç güruhunu azmettiren, kıskırtan kişi...** Sonradan pişman olduğunu da söylemişti Ortaç, ama bunu orada burada değil direkt Gülten Kaya'nın yüzüne söylemesi gerekir...

Bu gecenin sonrasında ise derin bir medya operasyonu ile Ahmet Kaya'ya bu ülke dar edildi. Kaya sürgüne gitmek zorunda kaldı ve orada vefat etti... Ağır çekim bir cinayetti Kaya'ya yaşatılan, 10 Şubat 1999'dan 16 Kasım 2000'e kadar süren bir cinayet...

Tam 10 yıl önce bugüne dönelim... 14 Şubat 1999 günü *Hürriyet* gazetesi *"Ayıp ettin gözüm"* diye manşet atıyor... 1993 yılında Ahmet Kaya'nın Berlin'de Öcalan'ın fotoğrafı altında konser verdiği iddia ediliyor. Bir resim basılıyor. Resmin alt başlığı *"Bebek katilinin resmi altında"*... Ardından Emniyet Müdürlüğü bu manşete dayanak teşkil eden kaset, ses bandı, röportaj ve buna benzer dokümanları gazeteden istiyor... Gazeteden gelen cevap ellerinde hiçbir dokümanın olmadığı şeklinde... *Hürriyet*'in hukuk bürosundan Aslıhan Dumlu'nun gönderdiği resmî yazıyı ve Emniyet'in yazısını *Politik Performans* yayınında da gösterdim... **Sonradan yayınlanan resmin de fotomontaj olduğu yargı kararıyla sabitleşiyor...** Tam bir operasyon var ortada...

Aynı 14 Şubat günü Ertuğrul Özkök de bir yazı kaleme alıyor... *"O gece orada birçok gerçek sanatçı vardı. Her biri Türkiye'nin yüzakıydı. Bütün bunlar içinde bir tek çirkin adam çıktı. O da ne yazık ki Ahmet Kaya idi"* diyor...

Özkök, gazetesinin bu manşetlerinden ve bu yazdıklarından bir zerre bile pişmanlık duymuyor mu bugün? Ahmet Kaya'nın eşi Gülten Kaya'dan babasız kalan kızı Melis'ten özür dilemesi gerektiğine inanmıyor mu? Hiç mi yüreği sızlamıyor? Çok merak ediyorum...

Özgür politika siteleri(Mehmet Yılmaz)

Türkiye'nin politik düşünce hayatı yavaş yavaş internete kayıyor. Belki de bir modernleşme değil bu, politikanın aslına, özüne dönüşü. Neden?

Endüstri devrimi ile ulusallaşan, sonra da küreselleşen kitle iletişimi aslında uzun zamandır iletişim (=? Etkileşim) olmaktan çıktı, tek sesli - tek yönlü bir monolog halini aldı. Parayı bastıran ya da silahla resmî ideolojisini dayatan güçler halka kendi "gerçeklerini" dayattılar uzun zaman.

Bildiğiniz gibi bir gazetenin üretilmesi, basımı, dağıtılması çok masraflı ve riskli bir iş. TV için de aynı şey söz konusu. Ayrıca politik fikirleri üretenler ve yayanlar bir kaç gazete ve TV kanalında toplanınca bunların yasaklanması ya da "satın alınması" kolay oluyor. O da olmazsa "asi" gazeteciler tutuklanarak, olmazsa öldürülerek susturulabiliyor.

Bu sebeple eski Komünist Rusya gibi totaliter ülkelerde [Pravda Gazetesi](#) resmî ideolojinin borazanı olmuştu. ABD tarzı "özgür" ülkelerde ise [Fox News](#) ve [CNN](#) gibi kurumlar gazeteciliği bir eğlence hatta şov haline getirdiler. Artık gazeteciler amigoluk ve soytarılıktan vakit bulabilirlerse nadiren politika ile de ilgilenebiliyorlar. Sıradan insanların vergilerinin doğru biçimde harcanması, devlet eliyle "halk adına" adına yapılan işlerin hakkaniyetle yürütülmesini takip edebiliyorlar istisnaî olarak.

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Yine “**özgür**” bir ülke olan Fransa’da yazılı basının %70’inin silah endüstrisine ait olması [LE FIGARO](#) gibi gazetelerin yayın çizgisi kadar köşe yazılarına da yansıyor. Örnekler çoğaltılabilir. Ama ne totaliter ülkelerde ne de “**özgür/liberal/demokrat**” batı ülkelerinde kitle iletişimin özgür olduğunu söylemek mümkün değil.

Türkiye’nin durumu

Basının fikir üretme, politikacıdan hesap sorma kabiliyetinin asgarîye indiği şu günlerde internetin ve gazeteci olmayan sıradan insanların nöbeti devralmaları kanaatimizce sağlıklı bir dönüşüm. Yüzbinlerce insanın aynı köşe yazarlarını okuyarak aynı KONUDA aynı KANIDA olması zaten doğru değil. Meselâ Türkiye gibi yaklaşık 35-40 milyon seçmenin oy kullandığı bir ülkede 30-40 kadar “hatırı sayılır” köşe yazarının köşeleri kaptığına tanık oluyoruz. Yani ortalama bir milyon insana bir köşe yazarı (=? **Akil hocası**) düşüyor.

Türkiye’nin kendine has çarpıklığı bununla bitmiyor elbette. Çetin Altan, Hasan Pulur gibi isimlerin onyıllarca aynı gazetelerin aynı köşelerinden HER GÜN yazdıkları kısacık yazılar fikirden çok slogan üretmeye yaradılar. Dikkatle arşivleri inceleyen herkes bu usta(!) gazetecilerin yıllardır aynı şeyleri neredeyse aynı kelimelerle yazıp durduklarına tanık olacaklardır.

Tek kaybımız özgürlük olmadı!

Eskiden köy meclislerinde, kahvelerde konuşulan politik sorunlar, muhtemel çözümler gazetelerin tekeline geçince fikir özgürlüğü ile beraber ikinci bir kaybımız oldu: **Yerel-özel boyut**. Küçük grupların kendi köyüne, kasabasına, meslek ya da yaş grubuna ait sorunları “önemsizleştirdi”. **Küresel** ısınma, **Küresel** Mali Kriz, **Küresel** terör tehdidi karşısında özelin, yerelin ve bireyin hakları, sorunları unutuldu.

Vergi vereceği ya da zorunlu askerlik yapacağı zaman hatırlanan “vatandaş” para verip gazete satın almalı ama gazete o vatandaş kadar özel-yerel olmak zorunda hissetmiyor kendisini. Reklâm gelirleriyle yaşayan bir çok yayın organının bu düşünce içinde pornografi, şiddet, dedikodu gibi evrensel değerlere(!) yöneldiğine tanık oluyoruz gitgide.

Halkın cevabı olarak internet

İnternet ilk yıllarında zengin ve okumuş insanların iletişim aracıydı. Ama artık telefon, TV ya da otomobil gibi buluşların izlediği yoldan giderek halkın günlük yaşantısının bir parçası oldu. 90’lı yıllarda dünyaya gelen çocuklar için (ki bugün 20 yaşlarında birer yetişkin oldular) internet bir icad ya da teknolojik bir olgu değil hayatın bir parçası. Bu durumu yadırgayanlar ise 60’lı, 70’li yıllarda doğmuş olan, darbe, muhtıra kuşakları.

Bugünlerde darbeci zihniyet ve Ergenekon Terör Örgütü ile beraber bu oluşumları mümkün kılan zihniyet de tarihe gömülüyor. Yıllarca aynı gazeteyi, aynı köşe yazarını takip eden, aynı partiye oy veren vatandaş tipi siliniyor artık. İnsanlar gitgide zit fikirlerdeki gazeteleri okuyorlar. Gazetelerin önemli bir kısmı da resmî çizgilerine “aykırı” ama nitelikli köşe yazarlarına ve konuk yazarlara sayfalarını açıyor.

Ben devletim, yasaklarım Blogger'ı! (Mehmet Yılmaz)

Aynı anda iki devletin vatandaşı olmak matrak bir şey. İki devleti karşılaştırma imkânı bulabiliyorsunuz. Fransa'da iken her zaman ziyaret ettiğim YouTube sitesine girmek istedim geçen yaz... Erdek'teydim. YASSAH diye bir pano. Kırmızı beyaz. Türk bayrağı renklerinde. Turistler filan anlamaz diye bir de gavurca(!) yazmışlar. Aferin. **Şimdi de bir uyanık koskoca BLOGGER'ı kapatmış.** Ben Paris'ten görebiliyorum. Ama siz Türkiye'den göremezsiniz. Devlet Baba sizi "koruyor". Kimbilir hangi kötü fikirler vardır yine. Cık cık cık.

Fransa'nın umurunda değil. Yoksa YouTube'da Türkiye aleyhine her video için 100 tane Fransa düşmanı video var. Belki onun da 100 misli Amerikan düşmanı video var. Ama kahraman Türklerin ülkesi T.C. YouTube'dan korkuyor. Fransa korkmuyor. ABD hiç korkmuyor. Kim daha kahraman acaba?

İki devleti karşılaştırmak dedik ya... Meselâ Türkiye'de bir devlet dairesine gittiğinizde (veya Türkiye'nin Paris konsoloslughuna) kıyafetinize göre size "siz / beyefendi" veya "sen / karrdeşim" diyebilirler. Bir Fransız devlet dairesinde ise ırkınız, kıyafetiniz ne olursa olsun "beyefendi" derler ve "siz" diye hitab ederler.

Neden? Türkiye'de vatandaş dewletin malıdır. Putsal dewletin kuludur. ALLAH'ın değil. Türk vatandaşı mühimmattır. Çatapat gibi patlatmak içindir. Onun ne giyeceğine, ne düşüneceğine dewlet karar verir. Kurucu felsefe bu, boru değil!

Fransa'da vatandaş devletten hizmet alandır. Bir yerde müşteridir. Kanunları çiğnemek öyle kolay değildir burada. Çünkü sağduyu ile neyin yasak olabileceğini zaten tahmin edersiniz. Bütün Fransız

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

ceza kanunu ezberinizdedir adeta. Yani başkalarının doğal hakkı olabilecek bir şeyi ihlâl etmediğiniz sürece başınız derde girmez.

Üstelik Türkiye’deki kara cahil köşe yazarlarının söylediklerinin aksine Fransa’da başörtüsü yasak değil üniversitelerde. Ortaokul ve lisede ise devlet okulunda yasak ama özel okullarda değil. Çocuklarınızı isterseniz kadın öğretmenlerin başını örttüğü, ders aralarını namaz saatlerine göre ayarlanmış bir özel okula yollayabilirsiniz. Tıpkı Yahudi özel okullarında kaşer yendiği, Katolik okullarında minik kiliseler olduğu gibi.

İşin garipliğine bakın ki çocuklarımı yolladığım ve laik devlet tarafından işletilen anaokulunda bna sordular: **“Dinî sebeple çocuğun yemesinde sakınca olan şey var mı?”** Daha okulun ilk gününden beri yemek saatinde domuz eti olmayan özel öğünleri de önlerine geliyor. Yani laik Fransa Cumhuriyeti kendisinin kötü bir kopyası olan Türkiye Cumhuriyeti’ne göre daha saygılı İslâm dinine!

Peki özgürlükler konusunda istisnalar yok mu? Var elbette. Ermeni soykırımı konusunda Türkiye’nin resmî tarihi ne diyorsa tam tersini söylemeniz gerekir. Ya da susmanız. Aynı biçimde Yahudilerin Nazilerce katledilmesi konusu tartışmaya kapalıdır. Bir sürü tarihçi aleyhine dava açılmıştır.

Peki Fransa neden aşamıyor bu takıntıları? Taa 1789 Fransız devriminden gelen, soylu Fransız kanı(!), resmî tarih, asker millet gibi ulus-devlet hastalıklarıdır bunlar. Bazı Fransız mebusları hâlâ mecliste oy kullanarak tarihi değiştirebileceklerine inanırlar. Tarihi **KANUN GÜCÜYLE YAZARAK** halkın düşünce hayatına da hakim olmak isterler. Oldukça kötü bir örnek vermek gerekirse sömürgeciliğin imajını düzeltmeye yönelik son yıllarda yapılan yasalardan da bahsedilebilir.

Dediğim gibi istisnadır bunlar. Bilirsiniz ve sıradan bir vatandaş iseniz etrafından dolanırsınız.

Ama Türkiye böyle değildir. Türkiye’de kanunlar, yasaklar bir meteor gibi gelip kafanıza düşer. Öyle akıl yoluyla tahmin edemezsiniz neyin yasak olduğunu. Meselâ Türklüğe hakaret bir suçtur. Ama Kürtlüğe hakaret bir suç değildir. Türklüğe kesinlikle hakaret etmediği halde tarihteki bir olayı yorumlayan bir tarihçi kendini hapiste bulabilir.

Atatürk’ün manevî kişiliğine saygısızlık etmek suçtur. Atatürk’e “adam” dediği için suçlanan insanlar vardır. Ne yani **“kadın mı diyecektik?”** diye soruyordu Engin Ardıç. Bir Atatürk heykeli önünde sakız çiğnediği için mahkemeye verilen insan var bu ülkede. İnsanları askerlikten soğutmak suçtur da barıştan soğutmak suç değildir.

Fransa’da bir savcı sizi suçladığı zaman **“beni hangi kanuna muhalefetten suçluyorsunuz?”** diye sorabilirsiniz. Ve savcı size bir kanun maddesi göstermek zorundadır. Karmaşık olaylar ve istisnalar dışında bir kanun Fransa’nın her yerinde aynı biçimde yorumlanır. Paris’te suç olan bir şey Lyon’da da suçtur. Nice’teki bir savcı size dava açmayı reddetmişse ne Bordeaux’da ne Strasbourg’da ne de Dijon’da bir başka savcı bulamazsınız o davayı açacak.

Ama Türkiye’de böyle değildir. Meselâ bir gazeteciye gıcık kapiyorsunuz ve Türklüğe hakarettten dava açmak istiyorsunuz. İlk gittiğiniz savcı sizi geri çevirirse bir başkasına gidersiniz. Bir ülkücü savcı bulursunuz meselâ. Daha hassastır o **“o konularda”**. Bir başkası dindardır. ateist internet sitelerine sinir oluyordur ve kapanmasına taraftardır. Beriki Adnan Hoca’nın dostudur. Kapatıverir koskoca Wordpress’i.

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Kanunlar ve kafalar bu kadar bulanık olunca onları uygulayan savcılar ve hakimleri de bir birer devlet memuru gibi göremezsiniz. Onlar şamanlar gibidir. Biz sıradan ölümlülerin bilemediği şeyler bilirler. Duyamadığımız sesler duyarlar.

Onların maneviyatını, kutsal dilini bizim gibi sıradan insanlar anlayamazlar :

1. Yerli ecnebiler (Hristiyanlar için)
2. Devletin milletiyle bölünmez bütünlüğü,
3. Laiklik karşıtı faaliyetlerin odağı olma,
4. Kürtçe Türkü söyleme eylemi,

AKP'nin A'sı nerede?

Tayip Bey hukuka yönelik eleştirilere karşı kalkanını hazırlamıştı: ***"Kardeşim ben adalete hakim olsam kendi partimin kapatılma davasına engel olurum"*** ... Mantıklı. Bir başı boşluk var ortada. Ama bir hukuk reformu yapmak için daha ne bekliyor AKP? Haberleşme ve tartışma özgürlüğümüzü savcılarının hışmından koruyacak bir kanun hazırlanamaz mı?

Ne yazık ki bu o kadar kolay olmayacak. Daha geçenlerde yine bir AKP milletvekili hanım o kadar tuhaf bir kanun teklifi yaptı ki çocukları korumak için, AKP bile ***"bu bizim ilkelerimize aykırıdır"*** deyip geri çekildi.

Farklı fikirden korkma, kendisi gibi düşünmeyi, inanmayı düşman sanma bir zihniyet sorunu Türkiye'de.

2008 biterken gelen bu saçma sapan yasaklama kararı dururken **AKP gelişen Türkiye'den filan bahsetmemeli**. Ya da AKP olan adını KP olarak değiştirmeli.

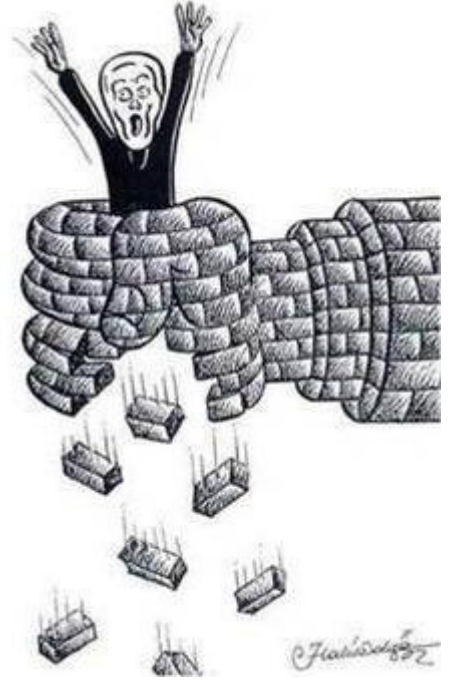
Medyanın insanlar üzerindeki olumsuz etkileri (Rafet Günay)

Toplumsal yaşamı her açıdan etkilemede önemli bir rol üstlenen televizyon yayınlarında “kamu yararı”nın gözetilmediği, toplum değerleri ve bireysel hakların korunmadığı, düzenlenmesinde ve denetlenmesinde güçlük çekilen temel konuların başında cinsellik, müstehcenlik, erotizm ya da pornografi gelmektedir. Bu kavramlar tanım ve kapsam yönünden benzerlikler içerdiği kadar birbirinden farklı olgu ve ortamlarda değerlendirilmektedir. Medyada şiddet gösterimi ve saldırgan tutumlar arasındaki ilişkiyi ele alan kuramcılar, davranış üzerindeki doğrudan ya da dolaylı etkilere dikkat çekmektedirler *.

Gerçekten de bazı kriminal şiddet olaylarıyla televizyon programlarında sunulan kurgusal olaylar arasında dikkat çekici benzerlikler görülebilmekte, hatta bunların açıkça model alındığı saldırılara, tecavüzlere ve cinayetlere rastlanmaktadır. “Born Innocent” adlı sinema filmindeki tecavüz sahnesinin ardından, pek çok genç izleyicinin bunu taklit ederek tecavüz suçu işlemiş olması sebebiyle NBC televizyonu aleyhine kamu davası açılmış olması tipik bir örnektir.

***(Malamuth ve Briere, 1996).**

İyi haber kötü haberdır (bad news is good news). Bu haber felsefesi, dünyada haber tekeli ellerinde tutan büyük haber ajanslarının üçüncü dünya ülkelerine yönelik haber anlayışlarını ortaya koyar. Zaten o bölgelerden açlık, sefalet, tabii afet, felaket haberleri dışında haber vermezler. Türkiye’de medya etik açıdan büyük oranda bu ajansların kontrolü altında olmuş, dolayısıyla bu tarz kötü haber(!) haberciliği medyamızın genlerine işlemiştir. Cinsel sömürü, cinsel taciz haberleri de medyanın bu olumsuz damarını besleyen öğeler içinde yer alır. Bu anlamda ‘medya sapık sever’ dememizin negatif bir manası olmaz. Realite budur... *

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

2002'de Nijerya'da yaşanan güzellik yarışması öncesi çıkan çatışmaların sorumlusu da az gelişmiş bir gazete idi. Olayların başlangıç sebebi kutsallığa cinselliğin bulaştırılmasıydı. -Üstelik ortaya çıkan kargaşa- yüzlerce insanın ölmesine sebep oldu. Azra Akın ise bu gelişmelerin sonucunda dünya güzeli seçildi. Akın'ın bunda bir suçu yoktu; ama organizatörler bir şeylerin diyetini ödüyordu belki de.

Az gelişmiş ülkelerde her gazetede mutlaka bir üçüncü sayfa ve arka sayfa güzeli olur. Hem televizyonlarda hem de yazılı medyadaki bu cinsel bombardıman, toplumun ahlâki genetik yapısını bozmaya başladığının sinyallerini veriyor.

Reklamlardaki kadın imajı ile cinsel şiddete ilişkin tutumların etkileşiminin araştırıldığı bir çalışmada (**Lanis ve Cowell, 1995**), kadının seks objesi olarak sunulduğu onaylanmıştır.

İşte size trajik bir örnek

'Ümraniye sapığı'.

(8 kız çocuğuna tecavüz eden, 17'sine de tecavüze yeltenen zanlı)

İki kız çocuk babası sapık 'Kendimi durduramıyorum.' Halbuki televizyonlar; ne şekilde olursa olsun toplumun pozitif değerler üzerine gelişimini sağlamasına katkıda bulunmalı ve insanların ıstırapları, acıları, yaşadıkları felaketler, ölüm anları ve benzeri durumlar duygu sömürüsüne yol açacak, korku yaratacak veya izleyicileri dehşete düşürecek şekilde verilmemeli, halkın ruh sağlığını bozacak yayın yapılmamalıdır. Cinsellik ve erotizm, televizyon yayınlarına kuşkusuz sinema filmleri ile aktarılmış ve daha sonra televizyonun kendine özgü eğlence programlarında da (show, talk show, pembe diziler gibi) sözlü ya da imalı görüntü anlatımları ile prime-time saatlerine kadar taşınmıştır.

*1984 yılında yapılan bir deneyde, deneklere farklı miktarlarda erotik materyal izlettirilmiş ve bu seansın ardından izledikleri kurgusal bir tecavüz olayında, tecavüz eden kişiye ne kadar hapis cezası verdikleri sorulmuştur. Deneklerin erotik materyale maruz kalma süreleri arttıkça tecavüz suçuna yönelimlerinin de o kadar arttığı bulunmuştur. Bu ilişkinin hem kadın hem de erkek denekler için aynı olduğu, yalnızca aynı miktarda erotik materyal izleyen kadın ve erkek deneklerde, kadınların yönelimlerinin erkeklere göre daha düşük kaldığı tespit edilmiştir. Bu da medyanın cinsellik konusunda toplumsal bilince nasıl bir olumsuz etki sağlayabilme yetisine sahip olduğunu gösteriyor.

* **Zillman, D., & Bryant, J. (1984). Pornography, sexual collousness, and the trivialization of rape. *Journal of Communication*, 32 (4), 10-21.**

Televizyon yayınlarının hızla büyüyen ve gelişen Türkiye'de çocukların ve gençlerin fiziksel, zihinsel, ruhsal ve ahlâki gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek yayın yapılmaması esasına uygun olmak suretiyle yapılması konusundaki hassasiyet doğal olarak yayıncılardan bekleniyor.

Gazetecilik neden dibe vurdu ?

Yapılan araştırmalarda; evlilik dışı cinsel ilişkinin, televizyonlarda daha çok gösterildiği belirlenmiştir.

laissez faire ("bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler" mantığı)

İnsanlar gündelik öfkelerini Tv'nin karşısında, şiddet sahnelerinde kendileri aktörmüşçesine, özdeşleştikleri kahramanlarla eşduyum halinde geçiştirmektedirler. Şiddet sahnelerini izleyen birey, öfkelenđi kişinin cezalandırılmasından haz alır. Gündelik öfkelerin somutlaştığı kötü adamlar, hainler, yalancılar, ikiyüzlüler ve kanunsuzlar tek tek öldürölmekte, işkence görmektedir. *

*** Erich Fromm, Kendini Savunan İnsan, çev. Necla Arat, Say Yayınları, İstanbul 1991, s.77.**

Türkiye'de, yeni bin yılda tüm kurumlarıyla basın özgürlüğünün genişleyen boyutu kadar televizyon yayınlarının olumlu ve olumsuz sonuçları ile ortak kavram ve duyarlılıkları da tartışmalı, "genel ahlâka aykırı olarak nitelendirilebilecek yayınların" gösterimine son verilmelidir... Aksi takdirde medyanın bastırılmış duyguların gün yüzüne çıkmasını tetikleyici bir hal alması daha çok 'Ümraniye sapığı'nın ortaya çıkmasına sebep olacaktır.

